ACSAR Fundació

INFORME ANUAL

L'estat de les migracions a Catalunya

2025

Observatori
de les Migracions
i el Refugi a Catalunya

Crèdits

Recerca i redacció: **Rafael Crespo Ubero**

Edició: **Fundació ACSAR**

Amb la col·laboració de: **Associació ACONPAZ**

Disseny i maquetació: **Croma Multimèdia**

Amb el suport de l'**Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament** a través del projecte "Catalunya refugi: millora a l'atenció, sensibilització i capacitació en matèria d'asil (Colòmbia)"

Continguts

01 La governança de les migracions i l'asil a Catalunya p.09

02 Ens situem: Catalunya i les migracions p.21

03 El dret d'asil i la protecció internacional p.35

04 La situació laboral de les persones estrangeres p.49

05 Educació i diversitat p.63

06 Conclusions p.77

*A la memòria de **Ghassan Saliba Zeghondi**, president de la Fundació ACSAR, defensor incansable dels drets humans i de les persones migrants, i constructor de ponts entre Catalunya i el Líban al llarg de tota una vida.*

Gràcies pel teu compromís, la teva dedicació i la teva lluita incansable.

Introducció

L'informe de l'any 2025 posa de manifest la consolidació de les migracions com un dels factors que més han contribuït en la transformació de la societat catalana en les darreres dècades. Aquesta transformació no és només quantitativa —Catalunya ja supera els vuit milions d'habitants—, sinó també qualitativa, atesa les diversitats creixent que caracteritza la nostra societat.

No es tracta, però, d'un fenomen nou: Catalunya sempre ha estat una societat diversa. El que constatem avui és que aquesta diversitat és cada vegada més àmplia i complexa, fet que qüestiona el fals dualisme entre població autòctona i població immigrant. La mateixa població considerada autòctona té orígens diversos i és fruit de trajectòries migratòries que formen part de la nostra història col·lectiva.

Partint d'aquesta realitat estructural i natural a la societat catalana, la Fundació ACSAR presenta el seu informe anual amb una mirada que va més enllà de la dimensió administrativa de les migracions. La manera com es governen les migracions és també un reflex de fins a quin punt una societat és capaç de reconèixer, acollir i valorar les diversitats que la defineixen, així com de garantir la igualtat de drets i oportunitats per a tothom.

Aquest informe, elaborat en el marc de l'Observatori de les Migracions i el Refugi a Catalunya, impulsat per la Fundació ACSAR l'any 2020, vol contribuir a fer visible i comprensible aquesta realitat. Durant els darrers sis anys, la Fundació ha recollit dades, testimonis i indicadors que permeten entendre no només quantes persones viuen a Catalunya, sinó també en quines condicions ho fan, com se senten i fins a quin punt participen en la vida col·lectiva del país.

Davant d'aquest context, la Fundació ACSAR considera imprescindible continuar generant i difonent dades i coneixement rigorós. Aquests elements són fonamentals per orientar l'elaboració de polítiques públiques que combatin les desigualtats, la discriminació i els discursos i les pràctiques d'odi. Alhora, han de contribuir a mobilitzar la societat civil en la defensa activa dels drets humans i en la construcció d'una societat més justa, cohesionada i inclusiva.

L'objectiu principal de l'informe és oferir un estat de la qüestió de les migracions, l'asil i refugi i la diversitat a Catalunya a partir de les dades disponibles. Amb una perspectiva transversal, l'informe identifica les principals tendències, analitza els factors que condicionen les trajectòries vitals de la població i formula aportacions orientades a millorar les polítiques

públiques i reforçar la cohesió social. L'informe s'estructura en diverses etapes que permeten comprendre de manera integral la realitat catalana en aquests àmbits durant l'any 2025.

En primer lloc, s'analitza el marc legislatiu i de governança de les migracions, des de l'escala internacional fins a la local, per identificar els principals instruments normatius i polítics que condicionen la gestió de la mobilitat humana i la garantia dels drets.

A continuació, s'examina la situació demogràfica de Catalunya i el paper estructural de les migracions en la configuració d'una societat cada vegada més diversa. Aquesta anàlisi permet comprendre la importància de les migracions en el passat, el present i el futur del país.

El cos central de l'informe s'articula al voltant de tres eixos temàtics: l'asil i el refugi, el treball i l'educació. En cadascun d'aquests àmbits s'analitzen les dades més actualitzades i s'examina l'evolució de les desigualtats i les discriminacions que afecten la població de nacionalitat estrangera i les persones d'orígens diversos.

Un dels propòsits fonamentals d'aquest seguiment és determinar si aquests factors de desigualtat es redueixen o s'intensifiquen i, en definitiva, si les condicions de vida i l'accés efectiu als drets milloren o empitjoren.

Les conclusions de l'anàlisi no permeten identificar una millora significativa en aquest sentit. Ben al contrari, es mantenen i s'intensifiquen algunes de les tendències ja assenyalades en informes anteriors: l'enduriment de les polítiques migratòries i les restriccions a la mobilitat humana, l'expansió dels discursos d'odi i de les pràctiques discriminatòries, i l'avenç de l'extrema dreta en les institucions de govern sobretot a escala local.

Aquest context posa en risc les polítiques d'igualtat-equitat, pot comportar una reducció dels recursos destinats a garantir drets i afebleix els mecanismes de protecció universal. Les conseqüències d'aquest retrocés no afecten únicament les persones d'origen divers, sinó el conjunt de la societat, perquè comprometen els principis democràtics, la convivència i la cohesió social.

Finalment, l'informe es tanca amb unes conclusions que connecten els diferents àmbits analitzats i ofereixen una visió de conjunt dels reptes i les oportunitats que afronta Catalunya.

Lluny de representar un punt final, aquesta cloenda vol ser un punt de partida: una invitació a continuar observant, analitzant i actuant davant les transformacions socials del país.

Les conclusions d'avui han de contribuir a traçar el camí del proper informe, mantenint viu el compromís de la Fundació ACSAR amb el coneixement rigorós, la defensa dels drets humans i la construcció d'una societat cohesionada i respectuosa amb les diversitats.

Així doncs, fem via

01

La governança de les migracions i l'asil a Catalunya

EN AQUEST CAPÍTOL

01 Influència de la Constitució espanyola

02 Llei catalana d'Igualtat de Tracte i no Discriminació

03 Respecte a les persones sol·licitants d'asil: la reforma del reglament d'estrangeria

04 Novetats de la reforma

05 Conclusions

La responsabilitat pública en l'àmbit de les migracions i el refugi compta amb un marc legal internacional, estatal, autonòmic i local que condiciona la governança d'un fet estructural com són les migracions i la diversitat socio-cultural que implica. Per això en aquest informe considerem important presentar el marc normatiu des de l'internacional al local, i en la mesura del possible actualitzar-ho, ja que en l'àmbit de les migracions els canvis legislatius són continus. En aquest primer apartat de l'informe indiquem els principals preceptes que afecten directament la vida de les persones migrades i asilades així com la capacitat d'acció d'administracions i entitats.

El primer i més important marc normatiu és la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948, que en l'article 13 estableix que tota persona té dret a circular lliurement i a triar la seva residència dins i fora del seu país. Així mateix en l'article 14 de la **Declaració Universal dels Drets Humans** s'estableix que "en cas de persecució, tota persona té dret a cercar asil i a beneficiar-se'n en altres països"[1].

Malgrat el dret a migrar i l'asil no hi ha l'obligació d'acollir, el que dificulta l'arribada i estada de persones que migren d'un estat a un altre per múltiples causes des d'econòmiques, polítiques, familiars, culturals i/o climàtiques, encara que l'estatut de refugiat climàtic no està reconegut a escala internacional. La Convenció de Ginebra sobre l'Estat dels Refugiats no contempla el medi ambient o el clima com a motius vàlids per obtenir asil, deixant els desplaçats climàtics en un greu buit legal. El cas de Kiribati[2]: L'ONU va dictaminar que, tot i no complir els requisits d'asil, els governs incompleixen els drets humans si retornen persones a països on la crisi climàtica posa en perill extrem la seva vida o els exposa a condicions degradants. En la mateixa línia el Pacte Mundial per a les Migracions[3], adoptat per l'ONU, reconeix els desastres naturals i el canvi climàtic com a factors de desplaçament, promovent vies de cooperació i protecció humanitària, tot i que no és vinculant ni garanteix l'estatus de refugiat.

Si ens fixem en la situació en l'àmbit europeu és important recordar que a l'estiu del 2026 entrarà en vigor el **Pacte Europeu sobre Migracions i Asil (PEMA)**[4], aprovat el 2024, un paquet legislatiu que busca unificar els criteris de gestió migratòria en tots els estats membres, reduir el nombre de sol·licituds d'asil «infundades» i reforçar el control a

[1] https://www.iom.int/es/base-de-datos-relativa-al-derecho-sobre-migracion

[2] Estat de Micronèsia que es calcula serà el primer cobert per les aigües del mar a conseqüència del canvi climàtic. Veure també Santangelo, J.P i Xapata-Barrero R. Justícia Climàtica, Migracions i Refugi a Catalunya, ACSAR, 2023 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://fundacioacsar.org/wp-content/uploads/2026/01/justicia-climatica-migracions-refugi-catalunya.pdf

[3] https://www.iom.int/es/pacto-mundial-sobre-migracion

[4] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_es

les fronteres exteriors. . . I no considerem que sigui un pas endavant, tot el contrari.

Aquest pacte introdueix mesures com:

- Procediments accelerats d'asil i devolució, especialment en frontera
- Llista comuna de països d'origen segurs, la qual cosa permet rebutjar sol·licituds de persones procedents d'aquests països sense una anàlisi individualitzada.
- Reforç del sistema EURODAC per al control biomètric i seguiment de moviments de persones dins de l'espai Schengen.
- Centres de tramitació expressa en frontera, on es decidirà en qüestió de dies si una persona pot romandre o ha de ser expulsada.
- Un mecanisme de solidaritat obligatòria entre Estats membres, que obliga a repartir responsabilitats mitjançant reubicació o compensació econòmica.

Així mateix, el PEMA afavoreix i reconeix les dinàmiques dels darrers anys d'externalització de fronteres amb el suport econòmic, logístic i tecnològic a estats no europeus per al control de les fronteres, tant de trànsit com d'arribada. Aquest seria el cas de Turquia amb les persones refugiades de Síria o Afganistan, Líbia i Marroc amb les persones refugiades i migrants de l'Àfrica sudsahariana[5]. Ja es diu que les fronteres de la Unió Europea ara estan al sud del Marroc i al Sahel, zones, per cert, de conflicte armat (Mali, Burkina Faso,...). L'externalització del control fronterer es fa amb la participació d'agències europees com el FRONTEX[6], centrats en accions de seguretat i no de salvaguarda dels drets humans de les persones que arriben a les fronteres.

Així mateix el PEMA també pot donar cobertura a l'externalització a països de fora de l'UE de persones en situació irregular i amb expedients d'expulsió, com ja està impulsant el govern italià de la presidenta Meloni promovent acords amb Albània per d'instal·lació de camps de confinament de migrants, com si es tractés d'exportar el model dels CIE (Centre d'Internament d'Estrangers), molt qüestionats a l'estat espanyol per diferents entitats per la vulneració de Drets Humans que impliquen[7]. De fet, són iniciatives semblants a les del govern estatunidenc de Trump amb estats tercers africans o asiàtics.

I del marc internacional arribem a la dimensió estatal.

[5] Fem servir Àfrica *Sudsahariana* en lloc del més habitual d'Àfrica "Subsahariana" perquè el prefix sub és refereix a espai o categorització (subdesenvolupat, subnormal, submarí,..) i el prefix sud si que és geogràfic. Per això diem sudamèricà i no subamericà

[6] https://www.frontex.europa.eu/

[7] https://iridia.cat/es/publicaciones/vulneraciones-de-derechos-humanos-en-el-centro-de-internamiento-de-extranjeros-de-barcelona-2021/

La Constitució espanyola estableix les polítiques migratòries dins de la perspectiva de Drets:

A nivell de l'estat espanyol la **Constitució** estableix en l'Article 13 que:

> *"Els estrangers tenen les llibertats públiques que estableix el Títol I de la Constitució, en els termes de la llei i els tractats."*

I l'Article 10 del Títol I. Dels drets i deures fonamentals estableix que:

> *"La dignitat de la persona, els drets inviolables que li són inherents, el lliure desenvolupament de la personalitat, el respecte a la llei i als drets dels altres són fonament de l'ordre polític i de la pau social.*
>
> *Les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats que la Constitució reconeix s'interpretaran de conformitat amb la Declaració Universal de Drets Humans i els tractats i acords internacionals sobre les mateixes matèries ratificats per Espanya."*

Tanmateix és la Llei Orgànica 4/2000, sobre drets i llibertats dels estrangers en Espanya i la seva integració social, reformada mitjançant les lleis orgàniques 8/2000, 11/2003, 14/2003 i 2/2009[8], anomenada Llei d'Estrangeria que en l'Article 2 d'Integració dels immigrants estableix:

> *"1. Els poders públics han de promoure la plena integració dels estrangers a la societat espanyola, en un marc de convivència d'identitats i cultures diverses sense més límit que el respecte a la Constitució i la llei.*
>
> *2. Les administracions públiques han d'incorporar l'objectiu de la integració entre immigrants i societat receptora, amb caràcter transversal a totes les polítiques i serveis públics, promovent la participació econòmica, social, cultural i política de les persones immigrants, en els termes que preveuen la Constitució, els estatuts d'autonomia i la resta de lleis, en condicions d'igualtat de tracte."*

Especialment mitjançant accions formatives de coneixements dels valors dels drets humans, afavorint l'aprenentatge de les llengües oficials i accés al mercat laboral, factors essencials de la integració.

Tanmateix, la valoració sobre l'aplicació d'aquest article no és molt positiva. El mateix govern espanyol no dedica prou recursos humans i materials pel desenvolupament de la inclusió del nou veïnat internacional i la convivència en diversitat. Per això, va anunciar el juliol del 2026 la creació d'un fons de

[8] https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=555953 Aquesta llei va ser aprovada per pressions de la Unió Europea al 1985, com a condició per l'entrada d'Espanya a l'organització europea. L'Esta Espanyol passava a ser el guardià de la frontera sud europea. .

500 milions d'euros per un nou Pla d'Integració i Ciutadania[9] arran del procés extraordinari de regularització. Ja veurem en properes edicions del present informe com s'implementa el pla i com afecta a Catalunya.

A **escala autonòmica**, el Govern Català s'ha anat dotant de diverses estructures i eines que han permès definir una política migratòria. En paral·lel al desplegament legislatiu, des de la Generalitat s'han anat formulant plans específics de migració i ciutadania des del 2005 i fins a l'últim Pla de ciutadania i de les migracions 2017-2020[10].

Així mateix, el desembre de 2008, es va signar el **Pacte Nacional per a la Immigració a Catalunya (PNIC)** és un acord històric signat pel Govern de Catalunya, partits polítics, entitats municipalistes i agents socials. El seu objectiu va ser establir un model comú de gestió del fenomen migratori basat en la cohesió social, la igualtat d'oportunitats i la convivència[11]. Divuit anys després caldria fer una revisió i renovació d'aquest pacte a partir de les transformacions que ha viscut la societat catalana respecte a les dinàmiques migratòries, començant pel nom, ara es podria dir *Pacte Nacional per les Migracions*.

Precisament MIGRALAB[12] és una iniciativa d'ACSAR que es desprèn del PNIC, que establia la necessitat de disposar d'un observatori de les migracions i el refugi a Catalunya.

L'acollida fou considerada com a compromís de govern en el Pla de govern 2004-2007, compromís que començà ja a prendre cos amb el Pla de ciutadania i immigració 2005-2008, concretament amb l'epígraf IV.1 sobre polítiques d'acollida. La creació del servei d'acollida es determina també en la mesura 24 del Pacte nacional per a la immigració.

L'Estatut d'Autonomia estableix que Catalunya té competència exclusiva en matèria d'acollida de les persones immigrades i disposa que s'ha d'establir per llei un marc de referència per a l'acolliment i la integració de les persones immigrades. Per complir aquest article, es va aprovar la Llei 10/2010, del 7 de maig, **d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya**, que, entre altres matèries, regula els serveis d'acollida. La Llei insta als Ajuntaments a disposar d'un servei de primera acollida municipal que possibiliti l'obtenció del certificat de primera acollida a través d'un programa formatiu i d'activitats de coneixements de l'entorn, formació en competències laborals i de coneixement de les dues llengües oficials.

[9] https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2026/300626-sanchez-plan-integracion-ciudadania.aspx
[10] Veure https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/antiracisme-migracions/Normativa-immigracio/Pla_inmigracioue_CAT.pdf
[11] https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/migracions-refugi/politiques-plans-immigracio/
[12] hhttps://fundacioacsar.org/observatori-de-les-migracions-i-el-refugi-a-catalunya/migralab/

El 2014, la Generalitat de Catalunya aprova el Decret 150/2014, de 18 de novembre amb l'objectiu de desplegar el reglament dels serveis d'acollida, que, entre altres matèries, regula els serveis d'acollida. Aquests serveis estan formats per la primera acollida, l'acompanyament, promoció del català i coneixement de la societat catalana, amb el sistema de deures i drets.
A més, el Decret regula els informes que la Generalitat emet en l'àmbit de la legislació estatal d'estrangeria i de nacionalitat. El Reglament de la Llei d'Estrangeria, després de la seva reforma per la Llei orgànica 2/2009, preveu la presentació d'alguns informes per la tramitació de permisos de residència, per la modificació o renovació de les targetes. En concret, l'elaboració de l'informe d'arrelament és competència de la Comunitat Autònoma (Reial decret 557/2011, de 20 d'abril) on col·laboren els ajuntaments amb la recollida de les sol·licituds i l'elaboració d'una proposta d'informe basada en la determinació del grau d'esforç de les persones interessades per integrar-se i/o arrelar-se al territori, valorant aspectes com el coneixement de les llengües oficials, coneixement i ús de les xarxes socials de l'entorn. És també el cas dels informes per a la reunificació familiar.

Llei catalana d'Igualtat de Tracte i no Discriminació

Per altra banda, cal recordar que les polítiques d'inclusió equitativa i convivència estan subjectes, des de desembre de 2020, a la Llei 19/2020 d'Igualtat de Tracte i No-discriminació aprovada pel Parlament de Catalunya[13]. L'objectiu de la llei és establir els principis i regular les mesures i procediments necessaris per garantir i fer efectius els drets a la igualtat de tracte i a la no-discriminació, així com el respecte a la dignitat humana i la protecció contra qualsevol forma, acte o conducta de discriminació dins l'àmbit territorial d'aplicació d'aquesta llei. Això inclou discriminacions per raó de naixement o lloc de naixement, procedència, nacionalitat o pertinença a una minoria nacional, color de pell o ètnia, opinió política o d'una altra índole, religió, conviccions o ideologia, llengua, origen cultural, nacional, ètnic o social, situació econòmica o administrativa, classe social o fortuna, sexe, orientació, identitat sexual i de gènere o expressió de gènere, ascendència, edat, fenotip, sentit de pertinença a grup ètnic, malaltia, estat serològic, discapacitat o diversitat funcional, o qualsevol altra condició, circumstància o manifestació de la condició humana, real o atribuïda.

La Llei 19/20 també busca l'erradicació del racisme i la xenofòbia, de l'antisemitisme, la islamofòbia,

[13] Veure https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=890227

l'antigitanisme; de l'aporofòbia i l'exclusió social; del capacitisme; o la LGBTI-fòbia; i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones

La llei estableix que la no-discriminació ha de ser un principi informador de l'ordenament jurídic, de l'actuació administrativa i de la pràctica judicial i vincula tant els poders públics com els particulars.

En relació amb les persones migrades, la llei estableix que no es pot discriminar segons la situació administrativa de la persona estrangera, i que les administracions han de vetllar perquè l'empadronament no comporti cap discriminació per a les persones migrades en situació administrativa irregular. D'igual manera, recalca la importància de protegir els drets de les persones menors, incloent-hi migrades sense referents familiars, i garantir l'accés sense discriminació de les persones estrangeres a l'habitatge entre d'altres.

Des de l'aprovació de la Llei 19/20 la Generalitat ha obert el 2022 l'Oficina d'Igualtat de Tracte i No-Discriminació (OITND); responsable del desenvolupament de la llei, de fer suport a administracions locals i per gestionar denúncies per discriminacions[14].

L'OITND va registrar 425 denúncies per discriminació durant el 2025, la xifra més alta des de la seva creació i un 21% més que les 350 de l'any anterior. El balanç, presentat al febrer 2026 en el Parlament de Catalunya, consolida la tendència a l'alça iniciada el 2023, quan es van comptabilitzar 282 casos. Finalment per fixar-nos en **l'administració local**, la de més proximitat (ajuntaments i consells comarcals), comentar que el procés d'inclusió equitativa de les persones que arriben a Catalunya comença per l'empadronament, que és un dret per la persona i una obligació pels ajuntaments, tal i com ho estableix la legislació espanyola.

"L'empadronament és un dret i una obligació de totes les persones que viuen en un municipi, ja que és la porta d'entrada a altres drets reconeguts, com ara l'educació o la salut"[15].

I en la mateixa línia recordar que el Parlament de Catalunya està tramitant l' avant projecte de ***llei contra el racisme en totes les seves formes i expressions***[16].

[14] Veure https://igualtat.gencat.cat/ca/oficina-digualtat-de-tracte-i-no-discriminacio/

[15] Es recomana consultar la iniciativa del Departament d'Igualtat i Feminisme "El padró un dret i una obligació" on s'indica també l'oferta formativa per aclarir dubtes. https://igualtat.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/drets-humans-i-igualtat-de-tracte/lempadronament/#:~:text=L'empadronament%20%C3%A9s%20un%20dret,l'educaci%C3%B3%20o%20la%20salut.

[16] https://igualtat.gencat.cat/ca/detalls/article/Avantprojecte-de-llei-contra-el-racisme-en-totes-les-seves-formes-i-expressions

Aquesta llei vol incidir en:

- Persistència de situacions i mecanismes de discriminació racial, així com l'increment de discursos d'odi racistes i excloents.

- La Insuficiència de mecanismes legals existents per la prevenció i erradicació de totes les formes de racisme, fet que requereix una combinació d'actuacions específiques i generalistes per evitar la reproducció i la normalització del racisme social, estructural i institucional en qualsevol de les seves formes.

- Connexions entre les diferents formes de racisme i les situacions de discriminació i d'exclusió social que afecten les persones racialitzades i/o migrades.

Mentrestant s'ha elaborat el Compromís del govern de la generalitat de Catalunya per un país lliure de racisme 70 mesures per a la transformació social i institucional[17] com a eina per orientar les polítiques públiques antiracistes a nivell nacional, comarcal i local. El Compromís inclou mesures de tots els departaments del Govern per corregir les desigualtats i vulneracions de drets que comporta el racisme. I per garantir l'accés equitatiu a drets com la salut, l'habitatge o el treball, transformar les administracions per assegurar una actuació exemplar o treballar en la memòria i reparació del racisme sistèmic són els eixos que estructuren el pla d'acció.

Respecte a les persones sol·licitants d'asil: la reforma del reglament d'estrangeria

A partir del 20 de maig de 2025 va entrar en vigor a Espanya una important reforma del Reglament d'Estrangeria[18] que afecta de manera directa a milers de persones migrades, especialment a aquelles que havien sol·licitat asil i havien rebut una resolució denegatòria. Aquesta reforma, encara que incorpora noves vies de regularització, també genera incertesa, exclusió prolongada i contradiccions normatives que col·loquen a moltes persones en uns llimbs jurídics i socials.

La reforma sorgeix en un context europeu d'enduriment de les polítiques migratòries, en un entorn marcat per un augment dels discursos securitaris i d'odi, així com per la pressió política de grups d'extrema dreta per a reduir l'arribada de migrants irregulars a la Unió Europea.

Novetats de la reforma

El reforma legislativa va representar alguns canvis en positiu:

[17] 2023 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/Oficina-Igualtat/Antiracisme/compromis_antiracista.pdf
[18] Per a més informació veure text aprovat https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2024-24099

La principal novetat és la reducció del temps que una persona ha de passar a Espanya - en situació administrativa irregular - per a accedir a la regularització per arrelament: passa de tres a dos anys. També s'han modificat els tipus d'arrelament, de quatre situacions a cinc: arrelament social, sociolaboral, socioformativa, familiar i de segona oportunitat.

La reforma amplia els tipus de vincles parentals susceptibles d'arrelament familiar i també modifica els requisits per a l'arrelament social, i en concret els relatius al tipus de contracte necessari per a optar a aquesta via que fins ara exigia una durada mínima d'un any. Desapareix aquesta temporalitat, i es requereix que el contracte presentat a l'efecte d'arrelament impliqui un mínim de 30 hores setmanals i un pagament igual o major al SMI[19].

L'eliminació de la renovació intermèdia de permisos de residència i treball, passant d'haver de renovar-se cada dos anys, a cada quatre anys, és una de les principals novetats que porta la reforma del reglament, una mesura que suposa un alleujament burocràtic per a aquestes persones, en un marc laboral inestable, i amb un sistema de cites, sovint, col·lapsat.

Els estudiants estrangers podran treballar mentre es formin fins a les 30 hores setmanals, tenint accés directe al mercat de treball quan acaba la seva formació, sense haver d'esperar dos anys per a obtenir un permís de treball es van establir noves figures d'arrelament i es va flexibilitzar els requisits, terminis i documentació necessària per accedir a vies de regularització.

Tanmateix, els canvis afecten greument el dret d'asil.

Abans de l'entrada en vigor de la reforma, el sistema d'estrangeria permetia uns certs marges d'inclusió per a les persones migrades en situació irregular o sol·licitants d'asil. Encara que l'accés a la residència no sempre era fàcil, existien figures com l'arrelament laboral o social que oferien vies de regularització, i el temps com a sol·licitant d'asil era tingut en compte per al còmput de permanència. No obstant això, aquesta situació va canviar de manera dràstica a partir de l'entrada en vigor de la reforma, generant un enduriment de les condicions i noves barreres legals. Això vol dir que les persones a les quals se'ls ha denegat la sol·licitud d'asil no comptarà el temps que hagin residit a l'estat espanyol per a complir el termini de dos anys que la reforma estableix per a poder demostrar l'arrelament i regularitzar-se. No està de menys assenyalar que aquestes persones han iniciat un procés d'arrelament, per exemple aprenentatge de les llengües del país, pagant impostos i fent aportacions econòmiques, professionals i sociocultural. Com si haguessin arribat a l'estat espanyol el

[19] Salari Mínim Interprofessional

dia que se'ls va denegar l'estatut de refugiada. Han de començar de nou, sent un greuge comparatiu amb la resta de persones migrades que volen regularitzar la seva situació administrativa.
Altres limitacions a la regularització:

- Les persones sol·licitants d'asil només podran accedir a la regularització si desisteixen de la seva sol·licitud o aquesta és denegada. A més, això només serà possible durant els 12 mesos posteriors a l'entrada en vigor de la reforma (20 de maig 2025) i amb el requisit d'haver viscut almenys 6 mesos en situació irregular.

- Els obstacles per aconseguir cites a la policia i la impossibilitat de treballar regularment durant els primers 6 mesos després de formalitzar la sol·licitud d'asil augmenten la situació de vulnerabilitat d'aquest col·lectiu.

- Caràcter transitori i desincentivador: Considerem que aquestes mesures tenen un enfocament més restrictiu que garantista. La reforma pot dissuadir moltes persones de sol·licitar asil o forçar-les a desistir un cop iniciat el procediment.

En conclusió, les conseqüències a curt, mitjà i llarg termini d'aquest tipus de mesures transitòries debiliten les garanties del sistema d'asil, la qual cosa suposarà un deteriorament en la protecció de les persones sol·licitants, augmentant les situacions de vulnerabilitat i deteriorament de la condició de l'estat espanyol com a terra de refugi. De fet, és un signe de manca de memòria democràtica en quant que som un país que ha patit l'exili de milions de persones que van ser acollides i van trobar refugi en molts dels països que ara pateixen també la marxa a l'exili de la seva ciutadania.

Un dels efectes més greus de la reforma és la indefinició en la qual queden les persones sol·licitants qui van rebre una denegació d'asil a partir del 20 de maig de 2025. Encara que durant el temps en què la seva sol·licitud va estar en tràmit hagin pogut treballar legalment i contribuir econòmicament, amb la resolució denegatòria perden tots els drets associats a la seva condició anterior.

Perden el dret a treballar legalment, la qual cosa implica la pèrdua immediata d'ingressos i estabilitat econòmica.

Entren en situació irregular, sense accés a permisos de residència ni treball. No poden acollir-se a cap via de regularització fins que no hagin passat dos anys complets en situació irregular, ja que el temps previ com a sol·licitant d'asil ja no es computa per a l'arrelament.

Tampoc són expulsades de manera efectiva per part de l'Estat, ja que les expulsions massives no s'executen per falta d'acords amb països d'origen, obstacles legals o raons humanitàries.

Durant aquest temps, ham de sobreviure en una situació d'exclusió estructural: sense documentació vàlida, sense accés ple a serveis públics, sense possibilitat de treball legal, i depenent de xarxes informals de suport o de l'economia submergida. Aquesta situació no sols suposa un desgast personal i social, sinó que genera un escenari de vulnerabilitat crònica per a milers de persones cada any.

La reforma del Reglament d'Estrangeria representa una oportunitat per a modernitzar el sistema d'acolliment i regularització a Espanya, però també està generant efectes col·laterals preocupants. Milers de persones migrades podrien veure's atrapades en un buit legal durant almenys dos anys, sense possibilitat de treballar legalment, sense ser expulsades i sense alternatives viables d'inclusió laboral i social. No hem d'oblidar que la reforma del reglament no ha implicat un augment del recursos humans i materials per a les gestions administratives de tramitació d'estrangeria, el que implica dificultats per aconseguir cita prèvia, endarreriments en els períodes de resolució, etc. I ha afavorit dinàmiques de mercat irregular de cites, és a dir, si es necessita cita amb urgència s'ha de comprar, com denuncien entitats com Aficulleida i SOS Racisme[20].

Finalment, per tancar aquest primer apartat assenyalar que durant l'elaboració del present informe 2025 (primavera 2026) es va obrir un procés extraordinari de regularització de persones migrades a l'estat espanyol que afectarà també a les persones que han sol·licitat l'asil. Caldrà veure en el proper informe les conseqüències de la regularització que sorgeix de la iniciativa legislativa popular (ILP) promoguda per moviments socials i solidaris com *Regularización Ya*[21].

Conclusions

Les polítiques migratòries i de refugi durant l'any 2025 va ser de consolidació amb l'entrada en vigor de la reforma del reglament d'estrangeria que introdueix noves vies de regularització, però també endureix les condicions per a moltes persones sol·licitants d'asil, especialment aquelles amb una resolució denegatòria, que poden quedar durant anys en situació d'irregularitat i elevada vulnerabilitat.
I va ser un any de transició perquè es van preparar dos fets claus que esdevindrien l'any 2026: el procés extraordinari de regularització i l'entrada en vigor del Pacte Europeu de Migracions i Asil (PEMA). Esdeveniments que seran analitzats en el següent informe del 2026.

La governança de les migracions i del refugi es basa en un ampli marc legal internacional, europeu, estatal, autonòmic i local que defineix els drets de les persones migrades i

[20] https://www.instagram.com/p/DcQOaokKhSS/
[21] https://regularizacionya.com/

refugiades, així com les competències de les administracions públiques.

Tanmateix, aquest context *global* (global i local al mateix temps) evidencia la necessitat de polítiques més garantistes i coordinades que assegurin la protecció dels drets humans i una gestió eficaç dels processos migratoris, ja que les establertes fins ara no van en la línia de defensa dels drets humans de les persones migrades i refugiades.

02

Ens situem: Catalunya i les migracions

EN AQUEST CAPÍTOL

01 Distribució territorial
02 Diversitat creixent. Catalunya connectada al món
03 Migracions i gènere
04 Natalitat
05 Piràmide d'edats
06 Catalunya país d'emigració
07 Conclusions

La finalitat d'aquest segon apartat és presentar la situació demogràfica catalana durant l'any 2025, i fer una visió de quina ha estat l'evolució de la població en funció de les migracions internacionals. La primera evidència és que som més de 8 milions les persones empadronades al país[22]. Si ens centrem en la població de nacionalitat estrangera, tal i com indica la Figura 1, s'evidencia el seu creixement que ha passat de 180.000 persones a 1 de gener de 2000 (2,3% de la població) a més de 1.522.819 milions de persones a 1 de gener de 2025 (18,7%), superant notablement la mitjana europea (9,9%), la zona euro (11,7%) i d'Espanya (14,1%). I per tancar la comparació amb altres estats, destacar que entre el 2021 i el 2025, Catalunya, que representa el 0,76% de l'àrea total de la UE, ha aportat el 5% del creixement de població nascuda a l'estranger al conjunt de tot el territori europeu.

La conclusió més evident és que el creixement de la població catalana és gràcies a la immigració estrangera. De fet, les persones de nacionalitat espanyola han passat de ser quasi el 86% l'any 2021 a poc més del 80% l'any 2025. Considerem important que a l'hora d'analitzar les dinàmiques demogràfiques

TAULA 1

Evolució de la població total i de la població estrangera

Catalunya · 2021 - 2025

Any	Població total	Població estrangera
2025	**8.124.126**	**1.522.819**
2024	8.012.231	1.444.192
2023	7.901.963	1.361.981
2022	7.761.823	1.235.672
2021	7.749.896	1.230.304

Unitat: persones.

[22] El padró és la categoria de registre de l'Instituto Nacional d'Estadística (INE) i de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT).

a Catalunya, tinguem present que la qüestió migratòria és una constant en el debat social i polític de Catalunya des de fa segles i ho continuarà sent en el futur[23]. Malgrat que la poca memòria migratòria que tenim limita transmetre una visió històrica i inclusiva. Ho diem perquè caldria superar la sensació de novetat, de fenomen nou, quan les migracions internacionals són una tradició catalana i si ens fixem en la darrera etapa van començar a la dècada dels 60 del segle XX, fa més de mig segle, quan arribaren persones d'Àfrica del Nord, Àfrica Sudsahariana o Amèrica Llatina.

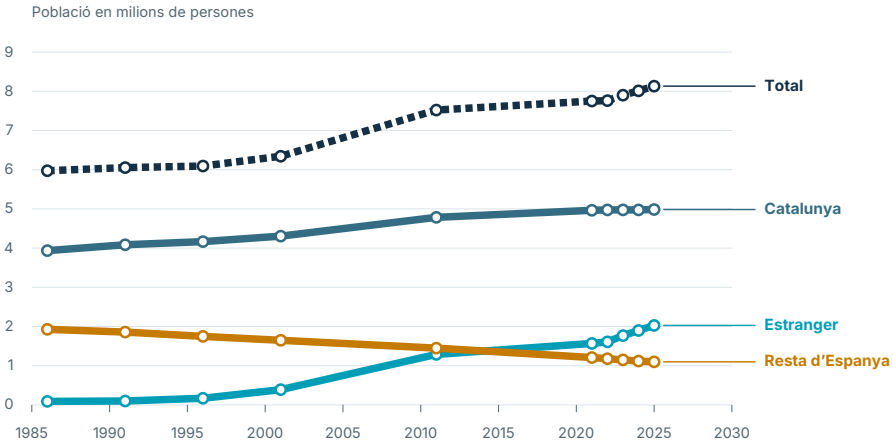
Aquest procés estructural ens porta a incorporar altres indicadors demogràfics que visualitzen millor la creixent diversitat d'orígens de la població catalana. Com ja s'ha fet en anteriors informes d'ACSAR, cal distingir entre la població estrangera i la població nascuda a l'estranger, com indicador d'assentament de la població arribada d'arreu el món.

El que ens indica la Figura 1 és que creix la població catalana nascuda a Catalunya i l'estranger, mentre disminueix el nombre d'habitants nascuts a la resta de l'estat espanyol. El que vol dir

FIGURA 1

Evolució de la població catalana per lloc de naixament

1986 - 2025

Font: Idescat.

[22] Veure Andreu Domingo i Valls (2015), *Catalunya al mirall de la immigració: demografía i identidad nacional. Barcelona*, editorial L'Avenç- 2015, Documentos de Análisis Demográfico

que la dinàmica demogràfica catalana es fonamenta en persones nascudes a Catalunya i a l'estranger, l'aportació de la resta de l'estat espanyol perd rellevància des de fa dècades.

La diferència entre ambdues magnituds (nacionalitat i lloc naixement) ve causada, sobretot, pel fenomen de les nacionalitzacions. Prop de 500.000 estrangers residents a Catalunya han obtingut la nacionalitat espanyola entre 2013 i 2024, i aquest fet fa que considerar la clau de lloc de naixement ofereix una fotografia més exacta que no pas considerar la nacionalitat (estrangers i no estrangers). [24]

A Catalunya, a 1 de gener del 2025, hi resideixen 2.039.015 persones nascudes a l'estranger, el que representa el 25% de la població, més elevat que el de població de nacionalitat estrangera que és el 18,7%. D'aquestes, 628.310 persones tenen la nacionalitat espanyola, ja sigui perquè l'han adquirida, perquè són fills d'espanyols que han nascut a l'estranger o per altres motius, com ara les adopcions internacionals. Segons l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), la població nascuda a l'estranger i amb nacionalitat espanyola representa el 30,8% dels nascuts a l'estranger que resideixen a Catalunya, i assoleix màxims entre els residents al Vallès Oriental (39,6%) i al Baix Llobregat (37,2%). D'altra banda, és interessant destacar que una part del veïnat amb nacionalitat estrangera ha nascut a Espanya (112.114 persones). Pot sorprendre que hi ha persones nadiues amb nacionalitat estrangera, això succeeix perquè el fonament de la nacionalitat espanyola és el ius sanguinis (dret de sang), segons el qual la nacionalitat s'adquireix per filiació, espanyol és el fill/filla d'espanyol/espanyola. Això implica que poden existir persones nascudes a Catalunya que no tenen nacionalitat espanyola perquè els seus progenitors són estrangers i no s'ha produït un procés de nacionalització. Aquest és el cas de persones nascudes a Catalunya de famílies d'origen divers com per exemple camerunès, ghanès, indi, marroquí o xinès, amb les quals l'estat espanyol no té acord de doble nacionalitat. Es tracta, doncs, de persones nascudes i socialitzades al principat que, malgrat no haver migrat, tenen nacionalitat estrangera. Així mateix, en aquests darrers anys estem vivint un fenomen concret de noves nacionalitzacions. Per l'aplicació de 2 lleis la Llei de Memòria Històrica (Llei 52/2007/ i la Llei de Memòria Democràtica (Llei 20/2022) es va obrir un període de temps (fins a 22 octubre 2025) per a que persones que visquessin fora de l'estat espanyol i que poguessin demostrar ser descendents (filles i netes) de persones exiliades de la Guerra Civil i la dictadura franquista per raons polítiques

[22] https://govern.cat/gov/notes-premsa/794836/31-percent-persones-nascudes-lestranger-que-resideixen-catalunya-tenen-nacionalitat-espanyola

ideològiques o d'orientació sexual podien demanar la nacionalitat espanyola. Fins a abril del 2026 el govern espanyol havia concedit la nacionalitat a mig milió de descendents de persones emigrades i exiliades espanyoles. Procés que no ha finalitzat quan s'elabora el present informe, primavera-tardor 2026, ja que fins a 2,5 milions de persones han iniciat els tràmits per a convertir-se en noves espanyoles i continuen els procediments administratius per la resolució, ja que es van presentar en termini. Des d'ACSAR considerem important aquest procés perquè és un reconeixement de l'exili que vam viure durant quatre dècades i ens ha marcat com a societat que va viure en dictadura.[25]

En sentit invers, també hi ha persones amb nacionalitat espanyola que no han nascut a l'Estat espanyol. Només en determinats supòsits s'aplica el principi de ius solis (dret de sòl), com en casos d'apatrídia o quan la legislació del país d'origen dels progenitors no atribueix cap nacionalitat als fills.

Cal destacar que, un cop les persones estrangeres adquireixen la nacionalitat espanyola, deixen de ser identificables estadísticament com a població estrangera en fonts com el padró. Aquest fet té implicacions importants en la lectura de les dades, especialment en el cas de col·lectius amb una presència històrica consolidada a Catalunya, com el marroquí, on una part significativa de la població ja ha accedit a la nacionalitat espanyola. De la mateixa manera, els nacionals de països iberoamericans poden sol·licitar la nacionalitat després de dos anys de residència, fet que explica que moltes persones procedents de països com Colòmbia, Bolívia o Equador deixin de constar com a estrangeres al cap de pocs anys.

En definitiva, les dinàmiques migratòries trenquen el dualisme d'identificar la població autòctona catalana només amb una nacionalitat o origen cultural. La població autòctona també és d'orígens diversos.

El veïnat estranger es distribueix per tot el territori català

Si ens fixem en la distribució de la població estrangera per demarcacions trobem que a Girona, Lleida i Tarragona el veïnat estranger representa un percentatge superior que al conjunt de Catalunya (18,4%). Això indica el pes més gran que a Barcelona que tenen les migracions internacionals en aquestes 3 demarcacions.

[25] Indicar que al setembre del 2026 La sala contenciosa administrativa del Suprem va suspendre cautelarment, fins que dicti sentència, el dret de vot de les persones ja inscrites al Cens Electoral de Residents Absents (CERA) que van obtenir la nacionalitat gràcies a aquesta norma. També en va suspendre les noves altes, llevat que acreditin que descendeixen d'exiliats espanyols. Caldrà veure com evoluciona aquests disposició cautelar pel que implica de restriccions del dret de sufragi universal a persones amb nacionalitat espanyola.

TAULA 2

Població estrangera (%) per les 4 demarcacions de Catalunya (2025).

Demarcació	Població total	Població estrangera	% del total de població estrangera	% sobre la població total
Barcelona	5.959.941	**1.075.119**	70,6 %	**18,04 %**
Girona	830.429	**181.899**	11,94 %	**21,9 %**
Lleida	458.226	**98.146**	6,45 %	**21,42 %**
Tarragona	875.530	**167.655**	11,01 %	**19,15 %**
Total	**8.124.126**	**1.522.819**	**100 %**	**18,74 %** (mitjana)

Font: Idescat.

Per comarques trobem que si els nascuts a l'estranger representen el 25,1% de la població resident a Catalunya, hi ha 3 comarques on aquesta proporció supera el 30%: el Barcelonès (34,1%), l'Alt Empordà (31,6%) i la Segarra (31,5%). A l'altre extrem n'hi ha unes altres 3 on aquesta proporció no arriba al 15%: el Lluçanès (11,4%), el Pallars Sobirà (14,3%) i el Moianès (14,6%).

A escala local trobem que el 2025 a Catalunya hi havia 56 municipis on el percentatge de població de nacionalitat estrangera era superior al 25%. Destacaven Guissona (51,8%), Castelló d'Empúries (45,5%), la Portella (42,1%), Sant Pere Pescador (39,5%) i Lloret de Mar (38,5%). Respecte del lloc de naixement, són 107 els municipis on el percentatge de nascuts a l'estranger era superior al 25%. Destaquen Guissona (51,0%), Castelló d'Empúries (49,5%), la Jonquera (46,2%), Lloret de Mar (45,4%) i Salt (44,8%).

Diversitat creixent. Catalunya connectada al món

Una de les característiques de les migracions internacionals actuals és la pluralitat d'orígens nacionals i culturals

que hi participen. Si ens fixem en grans zones d'origen de la població immigrada internacional el que trobem és que Europa és el continent d'on provenen més persones, seguit d'Amèrica, sobretot d'Amèrica Central i del Sud. La dinàmica de migrar als països veïns és una pauta que trobem arreu del món. Per exemple la majoria de persones africanes que migren ho fan a països africans no a Europa o Amèrica, malgrat la visió errònia d'arribada "massiva" de migrants africans. Segons l'ONU, el nombre de migrants africans va augmentar un 30% entre 2010 i 2020. No obstant això, la majoria d'ells, entorn del 80%, es queda en el seu continent.[26]

Per apreciar més en detall la diversitat de les migracions veiem la implicació de cada vegada més països en processos migratoris internacionals. Així a Catalunya viuen persones de més de 186 nacionalitats, incloses 258 apàtrides[27].

Les nacionalitats més representades són el Marroc (303.065 persones, el 14,9% del total), Colòmbia (160.238, el 7,9%), l'Argentina (116.720, el 5,7%), Perú (100.730, el 4,9%) i l'Equador (96.802, 4,7%) al capdavant. Aquesta proporció de població nascuda a l'estranger només és superada per països de mida reduïda (Luxemburg, Malta i Xipre). En relació amb l'any anterior, destaquen els increments de la població nascuda al Marroc (19.201), Colòmbia (17.964), Perú (10.367), Veneçuela (9.999) i l'Argentina (8.238). Ara bé, aquesta classificació no ha estat sempre la mateixa, si ens fixem en anys anteriors trobarem que el 2022 les 7 primeres nacionalitats eren Marroc, Romania, Itàlia, Xina, Pakistan, Colòmbia i Hondures. L'avançament de nacionalitats com Colòmbia i Hondures es deu a la situació als països d'origen marcats per la inseguretat i violència política que provoca la voluntat de sortir. També cal destacar la creixent feminització de les migracions d'Amèrica Llatina que respon al fet de que creix el nombre de dones amb formació, experiència professional i emprenedores en origen, el que afavoreix disposar de més recursos per l'emigració. Un altre tema és que per moltes de les dones migrants l'única sortida laboral a l'estat espanyol és en sectors com les cures, neteja domèstica i industrial o hostaleria, quan la seva formació i experiència laboral seria en altres sectors. No hi ha una relació causal entre l'emigració femenina i les necessitats del mercat laboral català, no venen a treballar en el sector de dependència, és el que es troben per dificultats de demostrar la seva experiència professional o homologar titulacions. Així mateix, la combinació de raons econòmiques i polítiques es pot veure influenciada també per decisions de l'administració espanyola que atorgaven

[26] https://www.dw.com/es/es-cierto-lo-que-dicen-sobre-la-migraci%C3%B3n-africana-en-europa/a-70686478

[27] Un apàtrida és aquella persona que no posseeix cap nacionalitat, és a dir, cap país la reconeix com a ciutadana seva. Aquesta situació deixa a la persona en uns llimbs jurídics, dificultant l'accés a drets fonamentals com l'educació, la sanitat, el treball o la lliure circulació. Les apàtrides estan protegides internacionalment per la Convenció sobre l'Estatut dels Apàtrides de 1954 de les Nacions Unides. A Espanya existeix un procediment legal específic tramitat a través de l'Oficina d'Asil i Refugi per a reconèixer aquest estatus i atorgar documentació legal.

TAULA 3

Principals nacionalitats per nombre de persones residents (2025)

Nacionalitat	Homes	Dones	Població total	% del total de la població estrangera
Marroc	149.591	103.252	**252.843**	16,6 %
Colòmbia	49.339	57.839	**107.178**	7,04 %
Itàlia	48.825	43.100	**91.925**	6,04 %
Romania	41.269	43.573	**84.842**	5,57 %
Xina	32.952	34.787	**67.739**	4,45 %
Hondures	24.067	41.435	**65.502**	4,3 %
Pakistan	43.581	19.715	**63.296**	4,16 %
Perú	26.133	30.762	**56.895**	3,74 %
Veneçuela	22.262	27.050	**49.312**	3,24 %
Ucraïna	17.285	23.420	**40.705**	2,67 %
França	20.542	19.690	**40.232**	2,64 %
Argentina	18.329	19.651	**37.980**	2,49 %
Índia	22.725	12.419	**35.144**	2,31 %
Rússia	13.595	20.745	**34.340**	2,26 %
Senegal	21.663	6.735	**28.398**	1,86 %
Equador	13.965	12.690	**26.655**	1,75 %

Font: Idescat.

facilitats legals de regularització a persones de nacionalitat veneçolana, disposicions que són temporals.

L'observació de l'evolució temporal ens indica una disminució de la població romanesa, ja que moltes persones han tornat al seu país d'origen i ha disminuït l'arribada. Mentre altres nacionalitats com Itàlia es manté, ja que les migracions italianes tenen una doble qualitat, per una banda, persones que arriben directament d'Itàlia i per altre un nombre important que arriben d'altres estats com Argentina, Uruguai o Brasil, que són de nacionalitat italiana perquè seguin el mateix principi que l'espanyola, ius sanguinis, si qualsevol persona en qualsevol estat del món, pot demostrar que una de les seves àvies o avis era italià pot demanar la nacionalitat italiana, I això es nota en països que van rebre molta immigració italiana en segles passats.

Les migracions es feminitzen segons l'origen

Un dels trets significatius de les migracions internacionals a Catalunya és la creixent feminització. Encara que l'any 2025 en la població estrangera hi ha una presència majoritària d'homes (52,3%), mentre que els homes de nacionalitat espanyola no arriben a representar la meitat de la població (48,6%), s'observen diferències importants segons el país d'origen.

Entre els països amb més de 20.000 persones, destaquen amb els percentatges més elevats d'homes: Senegal (76,3%), Pakistan (68,9%), Índia (64,7%) i el Marroc (59,2%). En canvi, els països amb menor percentatge d'homes són: Hondures (36,7%), Paraguai (39,4%) i Rússia (39,6%).

Natalitats properes entre mares locals i internacionals

Com ja s'ha vist en el present informe i en els anteriors les dinàmiques migratòries han transformat l'estructura demogràfica de Catalunya. I també de factors com la natalitat, així trobem que mentre els naixements de mares nascudes a Espanya segueixen una tendència decreixent des del 2009, la població nascuda a l'estranger ha rejovenit l'estructura d'edat i ha contribuït a atenuar l'envelliment demogràfic. L'any 2024, **un 46,0% dels naixements van ser de mares estrangeres**, una proporció que s'ha **duplicat en poc més d'una dècada** i que situa la immigració com un **factor clau en el sosteniment de la natalitat** a Catalunya. En un futur proper caldrà tenir present que el denominador **mares locals**, inclou a les mares que han nascut a Catalunya, tant les d'origen **europeu** com les nadiues de famílies del Sud Global.

Les mares estrangeres cada cop més planifiquen la família i tenen menys fills, sigui per la situació socioeconòmica o per

pensament occidental-modern que crida a reduir la natalitat, tal i com va succeir amb les famílies vingudes d'altres indrets de l'estat espanyol que també van reduir la natalitat respecte als llocs d'origen.

A propòsit d'aquestes dinàmiques de natalitat, són pertinents dos comentaris: d'una banda, cal trencar amb la visió estereotipada de que les dones estrangeres tenen molts fills; doncs no es tracta pas que hi hagi una natalitat desbordada, sinó que la percepció de contrast es deu principalment al descens continu de la natalitat entre la població catalana. D'altra banda, tot i les diferències assenyalades, la dinàmica de natalitat de la població estrangera tendeix a apropar-se a la local. Albert Esteve, director del Centre d'Estudis Demogràfics de Catalunya assegura que les persones migrades internacionals residents a Catalunya no tenen gaires més fills que els autòctons. La seva taxa de fecunditat mesurada en fills per dona no està gaire allunyada: 1,39 entre les estrangeres i 1,12 entre les de nacionalitat espanyola. "La fecunditat de les estrangeres no és per tirar coets, no arriben si més no al nivell de reemplaçament generacional (2,1 fills per dona), el que passa és que la generació d'espanyoles a la trentena, a què tocaria tenir fills, és una generació molt buida: són poques i amb una fecunditat en mínims"[28]

La població estrangera hi és present a totes les franges d'edat.

Per edats, el perfil de la població estrangera resident a Catalunya correspon a una població jove, majoritàriament en edat de treballar. Més de la meitat de la població estrangera té de 20 a 44 anys. L'edat mitja de la població catalana en el seu conjunt és de 43,7 anys, mentre que el veïnat de nacionalitat estrangera presenta 33 anys de mitjana d'edat. Aquest fet, combinat amb la baixa natalitat de les darreres dècades, fa que en la franja dels 20 als 44 anys, el 31,4% de la població de Catalunya sigui de nacionalitat estrangera i el 41,7% de la població de Catalunya hagi nascut a l'estranger.

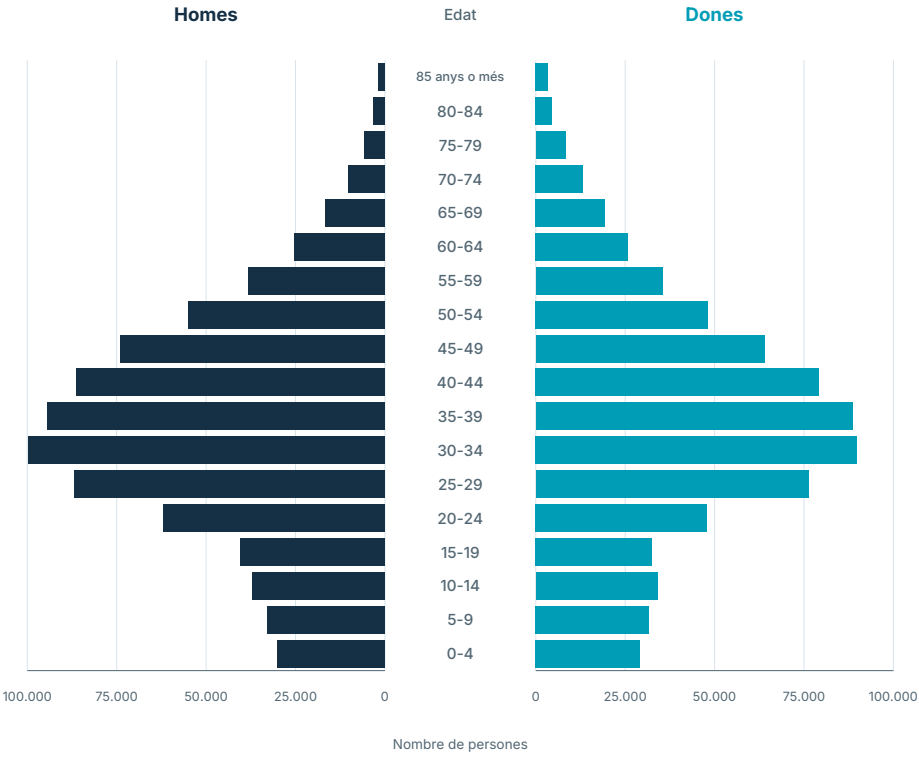
L'anàlisi de la piràmide d'edat de la població estrangera indica que cada vegada més cal parlar de veïnat català de més de 65 anys d'origen internacional. L'any 2025 representen el 5,3% de la població de Catalunya, i els nascuts a l'estranger el 9,2%. Destacar que a partir dels 64 anys, la majoria de la població estrangera són dones (54,24%) com passa amb el conjunt població catalana. La diversitat doncs és un fet estructural que es reflecteix en tots els grups d'edat.

[28] Font: https://www.lavanguardia.com/encatala/20240103/9487984/nou-perfil-demografic-catalunya-terc-dels-na-dons-son-mare-estrangera.html

FIGURA 2

Piràmide d'edats de la població estrangera (2025)

Població estrangera a 1 de gener. Per sexe i edat quinquennal. Catalunya.

Font: Idescat, a partir del Cens anual de població de l'INE.

Catalunya país d'emigració

Ja que analitzem les dinàmiques migratòries en el seu conjunt, també ens hem de fixar en l'emigració. El poble català també emigra, ja sigui per raons personals, econòmiques, o polítiques, amb una llarga història d'exili, a vegades poc reconeguda i transmesa. Com ACSAR considerem important remarcar la dimensió emigratòria des

de Catalunya. De fet en alguns casos com amb les ex-colònies espanyoles vam emigrar nosaltres primers. Com deia l'antropòloga argentina-catalana Dolores Juliano, part de la immigració actual "són parents que ens retornen la visita". Descendents d'emigrants catalans que van anar "a fer les Amèriques" com indians o de les persones exiliades després de la victòria franquista al 1939 a Amèrica Llatina o a Àfrica del Nord[29].

Si ens fixem en les dades actuals trobem que l'any 2025 vivien fora de l'estat espanyol 406.679 catalanes. De fet l'emigració també ha augmentat en els darrers anys, l'any 2025 van marxar prop de 20.000 persones més que l'any 2024, comptabilitzant-se un rècord d'inscripcions des d'almenys l'any 2009. Pel que fa als nous inscrits al registre de residents a l'estranger, en són 33.757 durant l'últim any, el que representa un increment interanual d'un 3,3%.

Vuit de cada deu de les noves inscripcions s'han fet o bé a la resta d'Europa, o bé als països del sud i el centre d'Amèrica. França continua sent el país amb més emigració catalana, i l'any passat també ho va ser, amb 4.139 noves inscripcions al cens de les oficines consulars d'aquest país, on es comptabilitzen un total de 59.697 residents d'origen català.

Segons el padró d'habitants residents a l'estranger a 1 de gener de 2025, de l'INE, el 65% dels ciutadans d'origen català residents a l'estranger són, de fet, nascuts fora de Catalunya, el percentatge més elevat almenys des de l'any 2009. Això vol dir que hi ha un nivell creixent de mobilitat, persones que arriben a Catalunya, s'assenten i quan arriba una situació de crisi, com va passar al 2008 marxes a d'altres lloc del món. Remarcant que cada vegada hi ha més persones joves catalanes que per raons de millora de formació i de feina cercant oportunitats fora de Catalunya.

Conclusions

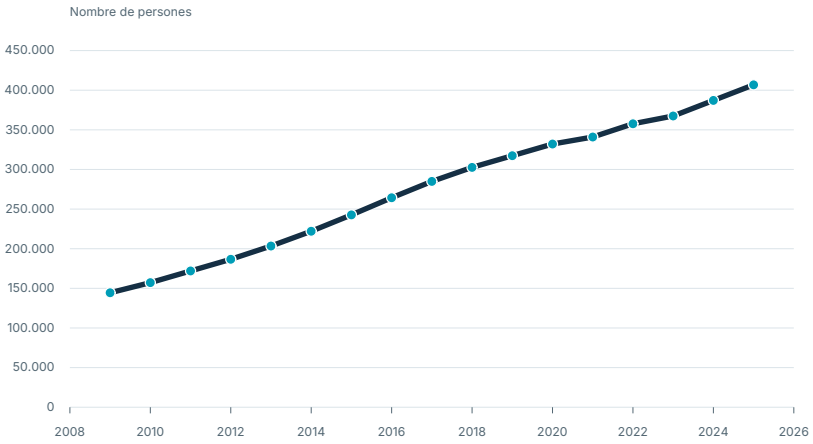
L'any 2025 Catalunya va superar els 8,1 milions d'habitants, dels quals 1,52 milions eren de nacionalitat estrangera (18,7% de la població). Aquest creixement demogràfic s'explica gairebé íntegrament per les migracions internacionals, que també han fet augmentar la població nascuda a l'estranger fins als 2,04 milions de persones (25% del total). Aquesta diferència entre nacionalitat i lloc de naixement respon principalment als processos de nacionalització, fet que converteix el lloc de naixement en un indicador més adequat per analitzar la diversitat de la societat catalana.

[29] Per més informació veure José Miguel Santacreu Soler « Rumbo a Orán (marzo de 1939) barcos y aviones en el exilio republicano en el Norte de África" Univesitat d'Alacant , 2026 o els treballs de Eliane Ortega Bernabeu de l'Université d'Orán https://www.facebook.com/eliane.ortegabernabeu , ciutat on des de fa dècades es parlava català (emigració balear, catalana, valenciana,...). No oblidem que el Magrib va acollir els expulsats moriscos de Catalunya que parlaven català i àrab, els Tagarins https://www.elnacional.cat/ca/cultura/els-tagarins-que-se-n-va-fer-dels-moriscos

FIGURA 3

Evolució població catalana a l'estranger (2009-2025)

Evolució població emigrant inscrita

Font: https://exterior.cat/noticies/mapa-record-de-catalans-residents-a-lestranger-on-en-viuen-mes/

La població d'origen internacional es distribueix arreu del territori, amb una presència especialment elevada a Girona, Lleida i Tarragona, així com en determinades comarques i municipis vinculats a activitats agrícoles, industrials o turístiques. Catalunya és avui una societat profundament connectada amb el món, amb residents procedents de més de 186 nacionalitats. Les comunitats més nombroses són les del Marroc, Colòmbia, Itàlia, Romania i la Xina, encara que en els darrers anys han crescut especialment els fluxos procedents d'Amèrica Llatina.

Les migracions també han contribuït a rejovenir l'estructura demogràfica. La població estrangera és majoritàriament jove i en edat de treballar, amb una edat mitjana de 33 anys davant dels 43,7 del conjunt de la població catalana. A més, gairebé la meitat dels naixements a Catalunya corresponen a mares nascudes a l'estranger, fet que contribueix a compensar la baixa natalitat i l'envelliment de la població. Paral·lelament, Catalunya continua sent també un país d'emigració, amb més de 406.000 catalans residents a l'estranger.

En conjunt, les dades confirmen que les migracions constitueixen un fenomen estructural que ha definit el passat, defineix el present i el futur de Catalunya. Els principals reptes passen per garantir la cohesió social, adaptar els serveis públics i gestionar una societat cada vegada més diversa des del punt de vista demogràfic, cultural i lingüístic.

A nivell de perspectiva de futur les dades ens porten a coincidir amb el que plantejava al 2024 el Centre d'Estudis Demogràfics de Catalunya en el seu informe *La Catalunya dels 8 milions*:

> *"La població de Catalunya ha arribat als 8 milions gràcies al fort impuls de la immigració internacional i en un context de dèbil creixement natural. Els reptes que planteja aquesta demografia per la societat són notables. En primer lloc, hi ha el repte associat a la logística de gestionar un territori més poblat (habitatge, serveis, mobilitat) amb dinàmiques internes ben diferenciades (despoblament, gentrificació). En segon lloc, hi ha el repte de cohesionar una població cada vegada més diversa (llengua, mercat de treball, educació). En tercer lloc, hi ha el repte d'adaptar les transferències públiques i privades a una estructura per edat progressivament envellida (salut, pensions)"*[30].

[30] chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ced.cat/recursos/Informe_Cat_8milions.pdf

03

El dret d'asil i la protecció internacional

EN AQUEST CAPÍTOL

01 Orígens de les persones sol·licitants
02 Resolució de sol·licituds
03 Apatrídia i protecció temporal
04 Distribució per comunitats autònomes
05 Perfils de les persones sol·licitants
06 La majoria sol·licituds es van lliurar a territori espanyol
07 Lloc de les sol·licituds
08 Conclusions

Arribem a un dels àmbits propis de l'informe: la situació de les persones asilades i refugiades. No oblidem que les polítiques d'asil i refugi són un indicador del nivell de democràcia i de l'estat de dret d'un país. Més encara un període històric d'augment de les persones refugiades i sol·licitants d'asil arreu del món.

Si ens fixem en l'estat espanyol trobem que en 2025 s'han formalitzat 144.396 sol·licituds de protecció internacional, segons les dades provisionals tancades a 31 de desembre. Espanya se situa així com el tercer país receptor de protecció internacional a la Unió Europea, per darrere d'Alemanya i França. Tanmateix les dades del 2025 signifiquen una reducció del 13,7% respecte l'any 2024 quan l'estat espanyol va marcar un rècord històric en registrar 167.366 sol·licituds d'asil. Aquesta xifra va representar un lleuger increment del 2,5% respecte a l'any anterior i va consolidar a Espanya com el segon país de la Unió Europea que més peticions de protecció internacional rep, només per darrere d'Alemanya.

La disminució té a veure amb un decreixement de les arribades de persones que poden demanar protecció internacional, però hi ha factors com l'augment de conflictes i la inestabilitat política en el món que no preveuen una disminució de les causes que provoquen la sortida de persones cercant refugi. Segons la Universitat Autònoma de Barcelona l'any 2025 el món va arribar al nombre més alt de conflictes de l'última dècada[31] assolint la xifra de 40 guerres i 113 escenaris de tensió sociopolítica en l'any 2025. Sense oblidar els efectes del canvi climàtic i desastres naturals que també provoca la marxa forçada de persones dels seus llocs d'origen a la recerca d'una terra segura per a viure. Fem aquest darrer comentari sabent que a nivell legal internacional encara no s'ha reconegut la figura de persona refugiada climàtica.

Orígens de les persones sol·licitants

Si ens fixem en els principals països d'origen de les persones sol·licitants trobem que es mantenen els mateixos. Si el 2024 ho eren Veneçuela, Colòmbia, Mali, Perú i Senegal, al 2025 només va haver-hi un canvi de posicions amb el pas de Mali al segon lloc. La Taula 4 mostra també de la gravetat dels conflictes armats al Sahel, de les 13 principals nacionalitats d'origen, 5 són estats sahelians. Una altra dada que il·lustra les conseqüències de la guerra en aquest territori africà és l'arribada de menors que són tutelats per les administracions públiques. Segons ACNUR, l'any 2025 la gran majoria dels menors no acompanyats a Espanya procedien del Marroc, seguit pel Senegal, Mali, Algèria i Gàmbia. Per als menors que arriben per la ruta atlàntica

[31] *Alerta 2026 ! Informe sobre conflictes, drets humans i construcció de pau.* Escola de Cultura de la Pau, Universitat Autònoma de Barcelona, 2026 https://escolapau.uab.cat/ca/inicio/alerta-informe-sobre-conflictes-drets-humans-i-construccio-de-pau/

cap a les Illes Canàries, Mali és el principal país d'origen, representant prop del 70% de les sol·licituds d'asil recents.

Per nacionalitats, el país de procedència amb més sol·licituds presentades ha estat Veneçuela, amb 85.413 peticions, un 59,2% del total, la qual cosa suposa 20 punts més que en 2024. En segon lloc, se situa Mali, amb 16.004 sol·licituds formalitzades.

Veneçuela i Mali han estat els únics països dels 20 primers la xifra de sol·licitants dels quals ha augmentat respecte a 2024. Els segueixen, per nombre de peticions, Colòmbia (14.524), el Perú (3.511) i el Senegal (3.333).

TAULA 4

Principals nacionalitats per nombre de sol·licituds presentades

País	Sol·licituds
Veneçuela	85.413
Mali	16.004
Colòmbia	14.524
Perú	3.511
Senegal	3.333
Marroc	3.003
Palestina Eonu	1.868
Nicaragua	1.605
Somàlia	1.275
Guinea Conakry	1.112
Mauritània	1.069
Afganistan	988
Gàmbia	822
Rússia	679
Hondures	671
Equador	567
Resta món	7.952
Total	**144.396**

Font: OAR, Ministeri de l'Interior.

Les principals nacionalitats de les persones sol·licitants d'asil a Catalunya durant el 2025 provenen majoritàriament de països d'Amèrica Llatina, destacant especialment Veneçuela i Colòmbia, seguides de prop per països en conflicte o amb creixements significatius com Mali, el Perú i augment de persones de Palestina.

En definitiva, l'any 2025 es caracteritza per un augment de persones de nacionalitat palestina i de la zona del Sahel i es manté Amèrica Llatina, precisament dels territoris d'on arriben més persones immigrades a l'estat espanyol, excepte de Palestina. En aquestes coincidències volem destacar Hondures, un estat amb una forta inestabilitat política i violència per part d'organitzacions criminals que ha provocat des de fa temps la sortida forçada de nacionals, sobretot de dones. No oblidem Hondures és la sisena nacionalitat amb més residents a Catalunya, per davant

d'altres nacionalitats amb persones refugiades com Veneçuela. De fet, l'emigració hondurenya és principalment per causes d'inseguretat en el país d'origen, com ho és la colombiana, i no només per causes econòmiques[32].

Això demostra que la situació migratòria a Catalunya, Europa o el Món és el resultat de factors geogràfics, demogràfics, geopolítics i de l'evolució recent dels contextos polític i socioeconòmic dels països d'origen i el seu vincle amb els països d'arribada. L'Europa del Sud (Espanya, Grècia, Itàlia, Malta, Portugal...) actuen com a porta d'entrada a la Unió Europea, situades estratègicament en les principals rutes migratòries, tant marítimes com terrestres.

A diferència d'altres països europeus, les sol·licituds d'asil a Espanya s'han diversificat en els darrers anys, amb un augment notable de peticions procedents d'Amèrica Llatina - sobretot de Veneçuela, Colòmbia, Perú i Hondures - a causa de crisis polítiques, econòmiques i humanitàries en aquests països i dels vincles històrics, lingüístics i culturals amb Espanya i al mateix temps les d'Àfrica Subsahariana també a partir dels vincles establerts en els darreres dècades, ja que les migracions subsaharianes van començar a Catalunya a finals dels anys seixanta del segle XX. Per això un nombre significatiu de sol·licitants d'asil de Mali s'adrecen a Catalunya, històricament un dels principals territoris d'acollida i assentament de persones malianes1. Dinàmica que es manté en l'actualitat, així a Catalunya la migració maliana ha crescut en els darrers anys passant de 8.049 persones al 2021 a 8.908 al 2025, establerta sobretot a Barcelona, Lleida i Girona en zones agrícoles fonamentalment[33].

La dinàmica de resolució continua sent lenta

Pel que fa a la gestió administrativa les dades de resolució per l'any 2025 de les sol·licituds admeses es distribueixen de la següent manera:

- **Estatut de refugiat:** Concedit a 7.838 persones.
- **Protecció subsidiària:** Atorgada a 10.103 persones.
- **Raons humanitàries:** Autoritzades per a 57.334 persones.
- **Denegades:** Van rebre resolució negativa 68.321 expedients.

Les resolucions favorables es van concentrar principalment en sol·licitants procedents de Mali (8.286, el 99,56% de les resoltes eren favorables) Nicaragua (1.760, el 85,1% de les resoltes) o Palestina (1.097, el 76,12% del total). Països afectats per conflictes armats o persecució política activa reconeguda en

[32] https://casademali.org/ca/mali/diaspora/
[33] Font IDESCAT: https://www.IDESCAT.cat/poblacioestrangera/?b=0&nac=d227&geo=prov%3A25#Plegable=geo

l'àmbit internacional i per l'estat espanyol. En canvi, les resolucions desfavorables van afectar sobretot sol·licitants de Colòmbia (30.073, el 94,55% de les resoltes), Perú el 97% denegades, Marroc el 87,83%, Senegal el 94,92% o Hondures el 84% explicitant la identificació del fet que les raons de sortida d'aquests estats són només econòmiques i no polítiques o d'inseguretat.

Pel que fa a les autoritzacions de residència per raons humanitàries, se'n van concedir 56.259 a ciutadans de Veneçuela que suposa el 98,12% del total de resolucions positives per raons humanitàries. Cal destacar que malgrat disminuir el nombre total de sol·licituds en el cas veneçolà ha passat de 32.786 resoltes per raons humanitàries l'any 2024 a 56.259 l'any 2025. Fet que reforça l'estat espanyol com el principal país europeu d'acollida per a aquesta comunitat (OAR, 2025).

Més sol·licituds resoltes

Si ens centrem a l'estat espanyol trobem que l'any 2025 va augmentar un 23,3% el nombre de reconeixements d'estatut de refugiat. L'Oficina d'Asil i Refugi (OAR), dependent de la Direcció General de Protecció Internacional del Ministeri de l'Interior, ha resolt en 2025 un total de 160.951 expedients de protecció internacional[34]. Aquesta xifra suposa un increment del 67,2% respecte a l'any anterior i és la més elevada des de la creació de l'oficina, en 1992. Mantenint una taxa de protecció global del 46,8% gràcies als permisos per raons humanitàries. L'explicació de per què el 2025 es van tramitar més expedients que sol·licituds presentades (160.951 tramitades contra 144.396 presentades) es troba en el gran volum de peticions acumulades d'anys anteriors que va generar un important embús administratiu, amb més de 242.000 expedients pendents de resolució a la fi de 2024, la qual cosa va suposar un increment del 27% en les sol·licituds acumulades sense resoldre.

L'any 2025 s'han concedit 7.838 estatuts de refugiat, un 23,3% més que en 2024. Les cinc primeres nacionalitats de les persones reconegudes amb la condició de refugiat són Nicaragua, Colòmbia, l'Afganistan, Hondures i El Salvador. S'ha tramitat també la protecció subsidiària per a 10.103 ciutadans i 57.334 persones han rebut autorització de residència per raons humanitàries, veneçolanes majoritàriament.

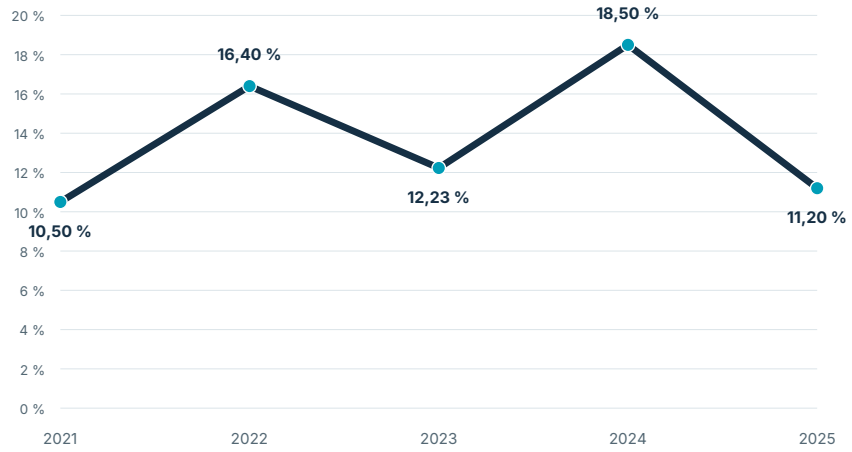
D'acord amb aquestes dades, la taxa de reconeixement de l'estatut de refugiat i de protecció subsidiària s'ha situat en un 11,2% de les persones sol·licitants, i la taxa de protecció internacional[35] ha aconseguit el 46,8% de les persones sol·licitants. (53,3% el 2024).

[34] Font: OAR https://www.interior.gob.es/opencms/es/detalle/articulo/La-Oficina-de-Asilo-y-Refugio-resuelve-160.951-expedientes-de-proteccion-internacional-en-2025-la-mayor-cifra-de-su-historia/

A Espanya, la taxa de reconeixement de protecció internacional (que engloba l'Estatut de Refugiat i la Protecció Subsidiària) es va mantenir en nivells molt baixos durant el trienni 2021-2023. Concretament, les taxes de reconeixement d'aquestes dues figures es van situar en el 10,5% el 2021, van pujar al 16,4% el 2022 i es van mantenir al voltant del 12,23% el 2023. El que implica una disminució l'any 2025 amb el 11,2% respecte als anteriors, així l'any 2024, la taxa de protecció internacional a Espanya es va situar en el 18,5% sobre el total de resolucions emeses. Amb tot en aquest període la taxa espanyola està lluny de l'europea que el 2025 va ser del 29%. Malgrat els avanços en la gestió de les

FIGURA 4

Evolució taxa reconeixement protecció internacional 2021-25. Espanya

Font: OAR.

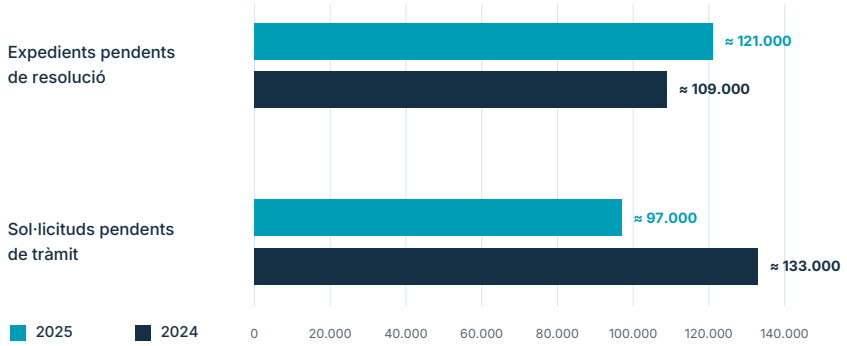
sol·licituds de protecció internacional considerem que els principals reptes administratius per garantir uns procediments eficients passen per una reforma estructural del sistema d'asil, orientada a millorar la coordinació entre administracions i a descentralitzar la gestió. Això implicaria establir mecanismes estables de cooperació i finançament entre l'administració central, comunitats

[35] És un concepte més ampli. Inclou l'11,2% anterior més altres tipus de protecció humanitària o complementària de caràcter estatal que es concedeixen a persones que no compleixen estrictament els requisits de refugiat però que no poden ser retornades als seus països d'origen per motius de seguretat.

autònomes i ens locals, que en Catalunya són els ajuntaments, consells comarcals i diputacions. Així com homogeneïtzar procediments i terminis per reduir els colls d'ampolla. Aquests reptes administratius afecten tot el procés, des de la dificultat d'accés a una cita prèvia per formalitzar la sol·licitud fins a les condicions d'acollida, passant per la lentitud i opacitat en la resolució dels expedients, sobretot perquè la situació mundial afavoreix que els nombres de sol·licituds i persones amb protecció internacional no disminuirà, ens al contrari continuarà en xifres elevades. Les dades de 2025 evidencien la magnitud d'aquest repte administratiu. A finals de 2025 hi havia 97.275 sol·licituds pendents d'admissió a tràmit i 121.456 expedients pendents de resolució en primera instància. Respecte al 2024 és veritat que ha disminuït el nombre de sol·licituds pendents d'admissió, quan eren 133.102, però ha augmentat el nombre de pendents de resolució, que eren 108.954.

FIGURA 5

Comparativa expedients pendents de resolució i sol·licituds pendent tràmit entre 2024 i 2025

Apatrídia i protecció temporal

El 2025 s'han presentat més de 3.000 sol·licituds per al reconeixement de l'estatut d'apàtrida i s'han resolt 2.242 expedients, la qual cosa suposa un augment de més del 146% enfront de 2024.

L'apatrídia és un procediment dirigit a identificar entre els sol·licitants a les persones que no siguin considerades com a nacionals per cap Estat, conforme a la seva legislació, i manifestin mancar

de nacionalitat, segons el que es disposa en la Convenció sobre l'Estatut dels Apàtrides, celebrada a Nova York el 28 de setembre de 1954.

Durant l'any 2025 la Direcció General de Protecció Internacional ha atorgat també el règim de protecció temporal a 30.625 persones, la qual cosa eleva a més de 262.000 el nombre de ciutadans desplaçats per la invasió de Rússia a Ucraïna que han estat emparats per aquesta figura a Espanya.

Per comunitats autònomes Catalunya segueix sent la tercera de l'estat

Per lloc de presentació, la Comunitat de Madrid encapçala la llista de comunitats autònomes amb més sol·licituds, per davant d'Andalusia i Catalunya. Les 3 primeres segueixen concentrant més de la meitat de totes les sol·licituds (56%) Les raons que expliquen la rellevància de Madrid és la seva connectivitat internacional. L'Aeroport Adolfo Suárez Madrid-Barajas és la principal porta d'entrada internacional a l'estat espanyol (no les costes), on molts sol·licitants formalitzen la seva petició després d'arribar. A més la capital estatal alberga les seus principals dels organismes tramitadors com el Ministeri de l'Interior. El perquè Andalusia i Catalunya ocupen llocs destacats respon a les mateixes raons que perquè influeixen en la distribució de la població migrant

TAULA 5

Sol·licituds de protecció internacional presentades per comunitat autònoma

Comunitat autònoma	Sol·licituds
Comunitat de Madrid	43.585
Andalusia	20.013
Catalunya	17.206
Canàries	7.825
Galícia	7.095
País Basc	7.048
País Valencià	6.976
Aragó	5.694
Castella-la Manxa	4.836
Castella i Lleó	4.669
Regió de Múrcia	3.630
Extremadura	2.503
Ceuta	2.229
Principat d'Astúries	1.881
Cantàbria	1.510
Comunitat Foral de Navarra	1.415
Illes Balears	1.340
Melilla	1.148
La Rioja	541
Total	**141.144**

Font: OAR. No s'hi inclouen les sol·licituds presentades a ambaixades i consolats, ni les d'extensió familiar o reassentament.

internacional. Com major és la densitat poblacional, major és la presència consolidada de xarxes migratòries i comunitats d'origen, la demanda del mercat laboral i el paper de les entitats socials encarregades de l'acollida inicial de les persones que necessiten protecció internacional. De fet l'any 2025, Catalunya ocupava la primera posició en lloc de residència, amb 2 milions de persones de nacionalitat estrangera, seguida de Madrid amb 1,77 milions i Andalusia era la 4a amb 1,14 milions persones migrades[36].

A nivell de Catalunya, la distribució segueix la tendència dels darrers anys ja que el context no ha canviat. **La demarcació de Barcelona concentra la majoria de les sol·licituds de protecció internacional registrades a Catalunya**, amb 13.386, és a dir, més del 77% del total Català. Les altres províncies presenten xifres considerablement inferiors: Girona amb 1.966 sol·licituds, Lleida amb 1.098 i Tarragona amb 756. La concentració a Barcelona segueix augmentant ja que al 2024 eren el 72% del total de sol·licituds. La concentració de recursos de suport a persones refugiades i les major possibilitats d'inclusió laboral consoliden aquest panorama de cara al futur.

Les dades indiquen que, a finals de 2025 a Catalunya hi havia registrades **5.629 persones** amb autorització de residència per motius de **Protecció Internacional**. Aquesta xifra reflecteix les persones que van obtenir una resolució favorable a la seva sol·licitud d'asil o protecció subsidiària. que són el 32,7% de les presentades. Aquesta població es reparteix de la següent manera al territori català:

- **Barcelona:** 4.370 persones
- **Girona:** 676 persones
- **Lleida:** 340 persones
- **Tarragona:** 243 persones

Pel que fa a les nacionalitats d'origen, destaquen Síria, Mali, Hondures, Ucraïna, Colòmbia, Rússia i El Salvador (CCAR, 2025).

TAULA 6

Distribució de sol·licituds per demarcacions catalanes 2025

Demarcació	Nre. de sol·licituds	% sobre el total
Barcelona	**13.386**	77,8 %
Girona	**1.966**	11,42 %
Lleida	**1.098**	6,38 %
Tarragona	**756**	4,4 %
Total	**17.206**	**100 %**

Font: OAR.

[36] font INE https://www.ine.es/dyngs/Prensa/CensoVariables2025.htm

Les dones es mantenen, no arriben al 50%

Si ens fixem en el gènere trobem que l'any 2025, 84.799 de les sol·licituds van ser d'homes i 59.597 de dones. El 41,27% eren dones, refermant la tendència al manteniment del percentatge de dones sol·licitants dels darrers anys, per exemple el 2019 eren el 45% del total. Cal tenir present que les dones sol·liciten protecció internacional per raons de violència masclista i tràfic d'ésser humans, a més de per causes de persecució i inestabilitat política o viure en un país en guerra. El que si és interessant és fixar-nos en les resolucions (Taula 7) trobem que les dones són majoria en les resolucions per estatut de refugiada i per raons humanitàries, mentre són molt minoritàries en protecció subsidiària o en desfavorables. El que indica que hi ha dinàmiques femenines en protecció internacional que s'expressen en les resolucions.

TAULA 7

Resolucions per criteri 2025

Sexe	Estatut de refugiat	Protecció subsidiària	Raons humanitàries	Desfavorables
Dona	4.461	716	29.492	24.622
Home	3.377	9.387	27.841	43.699
Total	**7.838**	**10.103**	**57.333**	**68.321**

Font: OAR.

La població refugiada és jove

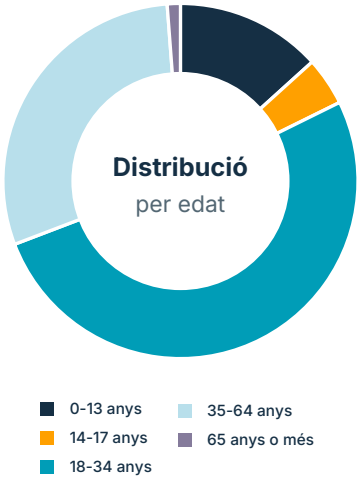
Com ja és sabut les persones refugiades són majoritàriament joves. Si ens fixem en l'any 2025 trobem que el 51,6% de les sol·licituds tenen entre 18 i 34 anys. Ara bé, volem remarcar que el 17,7% són menors d'edat, això implica d'atenció i protecció d'infants i joves refugiats. Tenint present que aquest grup d'edat van en augment en els darrers anys, ja que l'any 2019 els menors d'edat suposaven només el 8,4% del total de sol·licitants (9932 sobre 118.446 total).

El que ens porta a remarcar la dimensió familiar de les dinàmiques d'asil i refugi. Són pares i sobretot mares que fugen amb les seves filles i fills. I també a la que poden també surten amb les àvies i avis. És a dir, és una dinàmica col·lectiva, comunitària, com ho van ser les sortides

de famílies catalanes i espanyoles a l'exili després de la victòria feixista del 1939.

FIGURA 6

Distribució per grups d'edat sol·licitants protecció internacional.

La majoria sol·licituds es van lliurar a territori espanyol

Igual que va passar en anys anteriors, l'any 2025, la gran majoria de sol·licituds de protecció internacional (144.396) es van presentar en territori estatal, fet que indica que la major part de les persones ja es trobaven al país abans d'iniciar el procediment. Com indica la Taula 8 la resta es van presentar a frontera (6.135), als Centres d'Internament d'Estrangers (CIE) (853) i a ambaixades (2.513). Cal destacar el nombre significatiu que es presenten en els Centres d'Internament d'Estrangers (CIE) el que indica com d'interrelacionades estan les dinàmiques migratòries i de refugi, i com els rols estan vinculats i les administracions els confonen de manera interessada per a tractar com migrants irregulars a persones possibles sol·licitants de protecció internacional.

TAULA 8

Lloc de presentació sol·licituds protecció internacional 2025

Lloc de presentació	Nombre
Territori espanyol	134.895
Llocs fronterers	6.135
Ambaixades	2.513
CIE	853
Total	**144.396**

Font: OAR.

Noves categories de refugi

Ja s'ha comentat que el canvi climàtic que viu el planeta està forçant i forçarà a un nombre creixent de persones abandonar

[36] font INE https://www.ine.es/dyngs/Prensa/CensoVariables2025.htm

casa seva i cerca un nou espai de vida. Tanmateix, el refugi climàtic encara no és una categoria oficial de persona refugiada, per la qual cosa no hi ha dades oficials.

Un altre grup que requereix especial atenció és el de les persones refugiades queer[37]. **Les sol·licituds d'asil per persecució LGTBIQ+ a Catalunya van augmentar notablement en els darrers anys** La Comissió Catalana d'Acció pel Refugi va atendre 78 sol·licituds l'any 2025, la mateixa xifra que el 2024, però molt superior a les 55 persones ateses l'any 2022. A escala de l'estat espanyol no es poden donar xifres perquè les dades oficials del Ministeri de l'Interior espanyol no desglossen de manera específica totes les peticions per motius LGTBIQ+.

Els principals orígens de les persones sol·licitants per continents són:

- **Amèrica Llatina:** Colòmbia, Veneçuela i Hondures.
- **Àfrica:** Senegal, Nigèria i el Marroc.
- **Europa de l'Est:** Rússia i Ucraïna.
- **Orient Mitjà i Àsia:** Afganistan i Síria

L'increment s'explica tant per una major visibilitat i xarxes de suport com per la violència creixent contra el col·lectiu en diversos països. Els canvis legislatius i una persecució més elevada de persones LGTBI+ a diferents estats del món fan preveure un augment de l'arribada de persones refugiades perseguides per la seva orientació sexual. Cal tenir present que més de 60 països al món tenen legislacions en contra de les persones LGTBI i les castiguen amb penes de presó o de condemnes de mort.

- l'Iraq ha aprovat una llei que condemna les relacions entre persones del mateix sexe amb penes d'entre 10 i 15 anys de presó. Al país, les persones LGTBIQ+ sofreixen amenaces, violència i fins i tot són assassinades per la seva orientació sexual.

- Uganda ha promulgat la 'Llei contra l'homosexualitat 2023', que pot penalitzar fins amb cadena perpètua les relacions homosexuals i la "promoció de l'homosexualitat".

- Rússia ha inclòs al "moviment públic internacional LGTB" en la seva llista d'organitzacions extremistes.

- Ghana ha aprovat una llei que imposa una pena de fins a cinc anys per "la promoció, patrocini o suport intencionats" d'activitats LGTBIQ+. Abans, les relacions homosexuals ja eren considerades "il·legals".

[37] El terme *queer* és un anglicisme que originalment significa "rar" o "estrany". En el context actual, és un concepte fonamental dins de la comunitat *LGTBIQ+ que engloba a totes les persones la identitat de gènere de les quals o orientació sexual no encaixa amb les normes tradicionals i heterosexuals. Malgrat ser un insult en origen, en els anys 90, activistes i teòrics de la diversitat sexual van decidir reapropiar-se del terme. Li van llevar el seu sentit ofensiu i el van convertir en un símbol d'orgull i reivindicació.

També es produeixen avanços en lleis que defensen a les persones LGTBIQ+ en alguns estats com **Tailàndia on** la Cambra de Representants ha dit sí al matrimoni igualitari o **Grècia** que també ha legalitzat el matrimoni igualitari i el dret de les parelles del mateix sexe a adoptar, passant a ser el primer país ortodox cristià a fer-ho. Per la seva part el **Brasil** reconeix els actes d'homofòbia i transfòbia com a punibles, amb penes de presó. Des de 2023 el país condemna els actes discriminatoris contra persones de la comunitat LGTBIQ+, i no sols com a col·lectiu. Tanmateix, cal estar pendents de fins a quin punt els canvis legislatius impliquen una millora a la pràctica de les condicions de tracte i de protecció de les persones LGTBIQ+. Ja que també es detecta un augment de la retòrica antigènere i LGTBIfòbica. Partits d'extrema dreta i líders conservadors presenten els drets LGTBI+ com una amenaça a la família tradicional o als valors culturals.

Restricció de llibertats: Es prohibeix parlar de diversitat a les escoles i es cancel·len esdeveniments culturals o de visibilitat pública sota l'etiqueta d'agendes ideològiques. I això succeeix tant a Occident com al Sud Global, on hi ha accions més avançades que al Nord Global com en el reconeixement trans.

Aquesta tendència implica un retrocés en el sistema internacional de drets civils per les persones LGTBI+.[38] A Catalunya ja fa temps que es van fundar entitats com ACATHI[39] que defensen, assessoren i acompanyen les persones refugiades per la seva orientació i identitat sexual.

Cal tenir present que les persones LGTBI+ pateixen vulnerabilitat interseccional: Els expedients d'aquest col·lectiu sovint s'han d'estudiar de manera interseccional, sumant la persecució per gènere al context de discriminació racial o de classe social.

Pel que respecte a Catalunya al desembre dels 2025 es va aprovar la nova Llei 13/2025, dels *drets de les persones LGBTI i l'erradicació de l'LGBTI-fòbia*[40] que garanteix i amplia els drets del col·lectiu i l'atenció davant l'LGBTI-fòbia. Caldrà veure en els propers anys en quina mesura aquesta llei catalana beneficia l'asil i refugi de les persones refugiades per la seva orientació i identitat sexual.

Conclusions

Sobre l'evolució de l'asil i refugia a l'estat espanyol les valoracions no són molt positives. L'any 2025 es van formalitzar a Espanya **144.396 sol·licituds de protecció internacional**, un 13,7% menys

[38] Per a més informació sobre la situació al món consultar l'Informe anual d'ILGA Mundo , Associació Internacional de Persones bisexuals, gais, intersexe, lesbianes i trans. https://ilga.org/es/pagina-principal/
[39] Per a més informació sobre la situació de les persones refugiades LGTBI a Catalunya consultar con ACATHI https://acathi.org/
[40] https://portaljuridic.gencat.cat/ca/detalls/noticia/llei_drets_persones_lgtbi_lgtbifobia_dogc

que el 2024, tot i que l'Estat continua sent el **tercer receptor d'asil de la Unió Europea**. La reducció s'explica pel descens d'arribades, però els conflictes armats, la inestabilitat política i els efectes del canvi climàtic continuen provocant desplaçaments forçosos. Tot i que encara no existeix un reconeixement legal internacional del **refugiat climàtic**.

Les principals nacionalitats sol·licitants van ser **Veneçuela, Mali i Colòmbia**, fet que reflecteix tant la crisi humanitària a Amèrica Llatina com els conflictes del Sahel. A Catalunya se'n van registrar 17.206 sol·licituds, principalment a la demarcació de Barcelona.

L'Oficina d'Asil i Refugi va resoldre **160.951 expedients**, una xifra rècord que va permetre reduir part del retard acumulat d'anys anteriors. Tot i això, la taxa de reconeixement de protecció internacional continua per sota de la mitjana europea.

Les dones representen el 41% de les sol·licituds i moltes demanen protecció per motius de violència de gènere, persecució o tràfic d'éssers humans. També augmenta la importància de nous perfils, com les persones perseguides per la seva orientació sexual o identitat de gènere, en un context internacional de retrocessos dels drets LGTBIQ+ en diversos països.

Finalment, el sistema d'asil espanyol continua afrontant importants reptes administratius, amb més de **200.000 expedients pendents** entre admissió i resolució. Això evidencia la necessitat de reforçar els recursos, agilitzar els procediments i millorar la coordinació entre administracions per garantir una protecció efectiva a les persones refugiades.

[38] Per a més informació sobre la situació al món consultar l'Informe anual d'ILGA Mundo , Associació Internacional de Persones bisexuals, gais, intersexe, lesbianes i trans. https://ilga.org/es/pagina-principal/

[39] Per a més informació sobre la situació de les persones refugiades LGTBI a Catalunya consultar con ACATHI https://acathi.org/

[40] https://portaljuridic.gencat.cat/ca/detalls/noticia/llei_drets_persones_lgtbi_lgtbifobia_dogc

04

La situació laboral de les persones estrangeres

EN AQUEST CAPÍTOL

01 Distribució territorial població estrangera treballadora
02 En què treballen les persones migrades
03 Principals nacionalitats entre la població treballadora estrangera
04 Població treballadora estrangera i atur
05 Persones migrades i economia no registrada

De tothom és sabut que el dinamisme de l'economia catalana depèn en bona part de les persones treballadores de nacionalitat estrangera o d'origen internacional. Tant a Catalunya com al conjunt de l'Estat espanyol, les persones migrades han continuat jugant un paper fonamental en el mercat laboral al llarg del 2025. La seva presència creixent ha contribuït de manera decisiva a sostenir l'activitat econòmica i a impulsar la creació d'ocupació.

Segons dades del quart trimestre del 2025 de l'Enquesta de Població Activa (EPA) publicades per l'IDESCAT, la població activa a Catalunya va assolir les 4.264.400 persones. Del total, 3.341.100 tenien nacionalitat espanyola i 923.300 tenien nacionalitat estrangera, el 21,56% del total, més elevat que el 18,7% que representen les persones de nacionalitat estrangera en el conjunt de la població.

En l'àmbit estatal i segons l'EPA, la població activa total a l'estat espanyol l'any 2025 va assolir els 24,4 milions de persones - 12,9 milions d'homes i 11,5 milions de dones - de les quals gairebé 3,9 milions eren estrangeres, que representen el 16% del total. Respecte a l'any 2024 es detecta un creixement significatiu quan la població activa era de 21,6 milions de persones, de les quals 3,23 milions eren estrangeres. En 1 any es viu un creixement de 2,4 milions, dels quals 670.000 eren migrades internacionals (28% del total). Cal destacar que a Catalunya estan afiliades el 22,6% del total de persones afiliades estrangeres de l'estat espanyol[41].

Aquesta dada evidencia la importància d'aquest col·lectiu dins del teixit productiu estatal. D'acord amb el Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE), la taxa d'activitat de les persones estrangeres, del 68,5%, supera amb escreix la mitjana nacional (58,5%), (SEPE, 2025), reflectint la seva clara voluntat d'integració laboral i participació econòmica. Cal remarcar el creixement respecte al 2024 quan la taxa ocupació estrangera era del 57,7% i la mitjana general era del 52,28%.

TAULA 9

Evolució població activa per nacionalitat a Catalunya 2021-2025

Nacionalitat	2021	2022	2023	2024	2025
Espanyola	3.230,80	3.217,80	3.261,40	3.314,70	3.352,90
Estrangera	721,3	773,7	857,6	886	918,8
Total	**3.952,20**	**3.991,50**	**4.119,00**	**4.200,70**	**4.271,60**
% estrangera	18,2 %	19,38 %	20,8 %	21 %	21,5 %

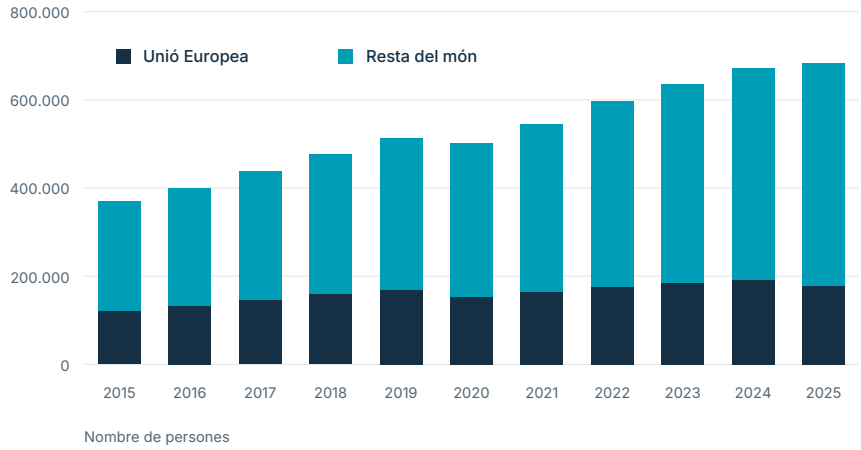
Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat.

[41] Font Generalitat de Catalunya chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/afiliacio_estrangera/2025/arxius/Taules_afiliacio_estrang_des_2025.pdf

Si ens fixem en la població ocupada estrangera[42] trobem que ha crescut de forma paral·lela als fluxos migratoris i va representar el 18,3% (el 2024 el 17,5%) de persones estrangeres afiliades a la Seguretat Social el desembre de 2025, 697.103 persones d'un total de 3.874.736 afiliades, una aportació destacada al mercat de treball. En conjunt, el nombre d'afiliats estrangers a l'estat espanyol ha sumat més de 852.000 ocupats des de març de 2022. De fet, el 42,9% de l'ocupació creada des de la posada en marxa de la reforma laboral correspon a treballadors estrangers. És important remarcar que no només creix el nombre de persones estrangeres, sinó que també creix el seu percentatge en el total de població activa, el que reflecteix la creixent importància de llur contribució a l'economia de l'estat espanyol.

FIGURA 6

Evolució població activa estrangera 2015-2025

Font: SEPRA.

[42] La població activa és el conjunt de persones en edat de treballar que volen fer-ho. Inclou tant les que tenen una feina (població ocupada) com les que busquen feina de manera activa i no en tenen (població aturada) tota la població ocupada és activa, però no tota la població activa està ocu

El que es visualitza de l'evolució de la darrera dècada és el creixement constant de la població estrangera treballadora, que només va baixar durant la pandèmia del 2020, però que ràpidament es va recuperar i va continuar la línia ascendent. I aquest creixement ho protagonitza sobretot persones extracomunitàries. La població d'Unió Europea creix però no en la mateixa intensitat que la de la resta del món. Això ha implicat un augment de la contribució de la població estrangera al creixement del PIB espanyol, segons FUNCAS "La incorporació de la força laboral estrangera explica el 47% del creixement del PIB des de 2022 a 2025 a Espanya"[43], la qual cosa implica que la dinàmica laboral de la població estrangera, com a treballadora, emprenedora, contribuent, consumidora estimula el creixement de la dinàmica laboral de la població de nacionalitat espanyola.

Així mateix, comentar que segons l'informe del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya (CTESC)[44] sobre situació laboral població immigrant, afirma l'any 2025 el sou brut mitjà dels treballadors migrants és un 22,3% més baix que el dels nascuts a l'Estat, és a dir, 6.891,64 euros bruts menys a l'any. El document també apunta que, a Catalunya, gairebé 4 de cada 10 ocupats estrangers estan sobrequalificats per al seu lloc de feina, un percentatge que creix fins al 49% quan tenen educació superior.

Distribució territorial població estrangera treballadora

La distribució territorial de la població estrangera a Catalunya el 2025 revela un patró dual que combina concentració metropolitana i en zones turístiques amb una presència relativament intensa en zones rurals i de l'interior. L'àmbit metropolità acull gairebé dos de cada tres residents estrangers del país (62,5% del total, amb 951.160 persones), que representen un 18,5% de la població total de l'àmbit. Però són Ponent (22,5%), les Comarques Gironines (22,0%) i les Terres de l'Ebre (20,8%) els territoris on la població estrangera té un pes relatiu més gran. D'alguna manera podríem dir que la població estrangera viu on hi ha activitat econòmica més intensa. Les persones que arriben per les migracions internacionals són treballadores i emprenedores, només un percentatge molt baix són persones no actives en l'àmbit laboral i en tot cas es concentrarien en les originàries de la Unió Europea com a pensionistes i viuen en zones turístiques.

[43] Font Raquel Carrasco y Raymond Torres (Coordinadores) La inmigración en España: retos, impacto y políticas, 2026 Estudios de la Fundación. Serie Economía y Sociedad, nº 111 FUNCAS https://www.funcas.es/libro/la-inmigracion-en-espana-retos-impacto-y-politicas/

[44] chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.ces.es/documents/10180/5382476/INF_012025.pdf/37703705-5571-1007-c4bf-80c80d60c30e

Com hem vist en el capítol 2 sobre dades demogràfiques trobem que els municipis amb un percentatge més elevat de població estrangera són Guissona (51,8%) i Castelló d'Empúries (45,5%), el primer molt lligat a una empresa local (BonÀrea) i el segons al sector turístic i vinculats (construcció, serveis, transport...).

Pel que fa a la distribució territorial Girona i Lleida destaquen per la seva elevada proporció d'afiliacions estrangeres, amb un 21,2% i un 25,4% del total, respectivament. A Girona, les 82.281 afiliacions de persones estrangeres representen més d'una cinquena part del total, mentre que a Lleida s'eleven fins a 55.501 afiliacions.

A Barcelona, malgrat concentrar el volum absolut més alt d'afiliacions estrangeres (516.675), el seu pes relatiu és lleugerament inferior i se situa en el 17,6% del total. Tarragona registra una proporció similar, amb 63.938 afiliacions estrangeres que representen el 17,5% de l'afiliació total. En el conjunt de Catalunya, les persones estrangeres afiliades a la Seguretat Social sumen 718.394 i representen el 18,4% del total d'afiliacions.

TAULA 10

Distribució persones treballadores estrangeres per règim laboral (finals 2024)

Distribució	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Per sexes					
Homes	271.907	45.576	30.856	34.155	**382.494**
Dones	216.036	29.546	16.347	23.002	**284.931**
Per tipus de règim					
General i mineria del carbó	386.990	59.418	34.343	42.346	**523.096**
Especial agrari	2.576	2.599	8.222	3.925	**17.321**
Especial del mar	315	185	0	263	**763**
Especial de treballadors de la llar	22.256	2.285	918	1.684	**27.144**
Especial d'autònoms	75.810	10.637	3.720	8.938	**99.105**
Total estrangers	**487.946**	**75.123**	**47.203**	**57.157**	**667.428**

Font: Idescat.

Interessant destacar com els percentatges varien any rere any, així l'any 2024 eren a Girona el 20,8%, a Lleida el 23,5%, és a dir ha augmentat la proporció afiliacions estrangeres en el total. Mentre a Barcelona i Tarragona han disminuït una mica, ja que eren el 18% i el 17,7% respectivament, han baixat 0,4 i 0,2%.

Si ens fixem per territoris la província de Barcelona el contractes per compte propi són el 15,53% o a Tarragona el 15,63%. Mentre a Lleida el règim agrari és el 17,4% del total mentre a Barcelona les persones estrangeres que treballen al camp són el 0,5% del total afiliades estrangeres.

En què treballen les persones migrades

A escala estatal, l'any 2025 el sector serveis va concentrar el 73,28% de les afiliacions estrangeres, seguit per construcció (9,62%) i agricultura (9,38%). Ara bé, si ens fixem en el total de les persones afiliades trobem que les estrangeres tenen un pes més rellevant en sectors d'activitat com la llar, on són el 42,7% de persones afiliades, l'hostaleria (36,0%) i l'agricultura (35,3%).

Les xifres indiquen com les persones migrades internacionals treballen en sectors precaritzats com l'agrari, la llar o l'hostaleria, amb condicions laborals, materials, horaris i sous més baixos que a d'altres sectors

TAULA 11

Branques d'activitat econòmica amb proporció d'estrangers sobre el total persones afiliades

Desembre de 2025

Sector	% del total de persones afiliades
Agrari	69,90 %
Llar	44,70 %
Hostaleria	36,80 %
Organismes internacionals	37,10 %
Educació	7,20 %
Activitats sanitàries	6,40 %
Administració pública	1,90 %

Font: Idescat.

econòmics. Igualment destaca la baixa presència de persones estrangeres en l'administració pública. La legislació estatal que vincula la figura de funcionari a tenir la nacionalitat espanyola, limita l'accés a treballar en serveis públics a persones de nacionalitat estrangera malgrat tenir la qualificació i experiència necessària, abocant la seva participació en programes temporals i amb nombre molt limitat, com seria el programa ACOL de la Generalitat[45]. Aquest

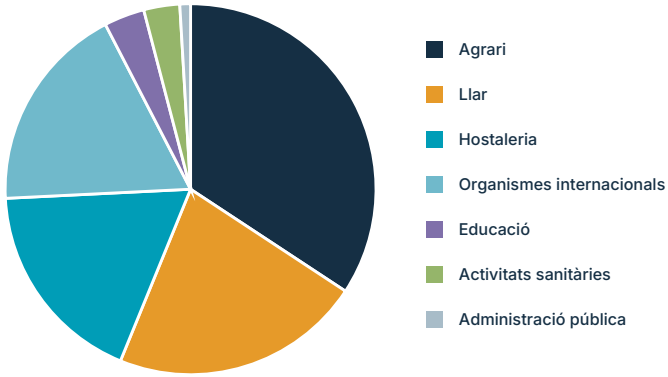
[45] https://serveiocupacio.gencat.cat/ca/entitats/subvencions-foment-ocupacio/programa-treball-i-formacio-acol-anticipada-2026/index.html

panorama provoca que la diversitat d'orígens de Catalunya no es reflecteixi en el perfil de professionals públics, majoritàriament "blanques occidentals". A escala estatal, a finals del 2025 les persones treballadores estrangeres suposaven ja el 14,1% del total d'ocupades, set dècimes més que l'any 2024.

FIGURA 7

Persones afiliades estrangeres per branques activitat sobre el total afiliades

Desembre de 2025

Font: Idescat.

L'aportació dels treballadors forans és especialment rellevant en alguns sectors del Règim General. És el cas Hostaleria, on representen un de cada tres ocupats (el 28,8% dels afiliats), Agricultura (25,3%), Construcció (23,2%), Transport (17,8%) i Activitats Administratives (17,6%).

En transport i emmagatzematge, l'afiliació d'estrangers creix de forma molt notable, amb un 31,4% més que fa un any, reflectint la necessitat de professionals transportistes. També augmenta el número d'ocupats en Subministrament d'Aigua (14,4%) i Construcció, (13%), així com en Agricultura (10,7%), Indústries Extractives (10,4%) i Administració Pública (11,2%), entre altres.

Però, a més, creixen de manera important els sectors de més valor afegit com les Activitats Sanitàries

i Serveis Centrals (8%)[46], Activitats Financeres (7,8%), Informació i Comunicacions (6,1%) i Activitats Professionals i cientificotècniques (6,2%). Aquesta dinàmica reflecteix la internacionalització del mercat laboral en qualsevol sector econòmic el que comença a trencar l'estereotip que vincula immigració internacional amb sectors molt determinats (agricultura, construcció, hostaleria i dependència).

Pel tipus de contracte trobem es detecta un creixement rècord d'autònomes estrangeres.

Les dades evidencien el nivell d'activitat econòmica del veïnat estranger a casa nostra. Si a Catalunya resideix el 20,7% del total de població estrangera de l'estat espanyol, trobem que en règim general (26,5%) i autònom (22% total) superem aquest percentatge. Aquests indicadors desmunten per si mateix els discursos d'odi que diuen que el veïnat estranger viu dels ajuts socials, ja que si estan afiliades a la seguretat social és perquè paguen impostos (cotitzacions). De les xifres generals volem remarcar el creixent de les persones estrangeres amb permís per compte propi (autònomes) que han passat de 56.947 contractes l'any 2015 a 99.105 autònomes a finals 2024. Destaquem que una persona amb contracte per compte pròpia és empresària i pot contractar altres treballadores, que en moltes ocasions són de nacionalitats o orígens diferents, dinamitzant el conjunt de l'economia. De fet, tots els estudis indiquen que "Malgrat l'augment de la visibilitat mediàtica i el debat públic, l'anàlisi suggereix que moltes de les preocupacions sobre l'impacte de la immigració a l'ocupació, els salaris i els serveis públics estan influenciades per percepcions errònies i desinformació", explica l'article, elaborat per Raquel Carrasco, professora titular a la Universitat Carlos III de Madrid. "L'evidència suggereix que la immigració no té efectes negatius significatius sobre les oportunitats laborals ni els salaris dels treballadors nadius a Espanya i gran part d'Europa. El consens general és que la immigració pot coexistir amb un mercat laboral saludable i beneficiar l'economia local"[47].

La condició de persona migrada està molt lligada a la d'emprenedora, Kendi 1 argumenta que el perfil de les persones migrants correspon al de la persona emprenedora, està disposada a córrer riscos, té idees i propostes que si no pot desenvolupar en el seu entorn cerca altres possibles contextos i l'aspiració de moltes persones migrants és aconseguir tenir un negoci propi, així trobem moltes persones migrants que durant un temps treballen per compte d'altri i acaben sent autònomes. Per això a l'estat espanyol l'afiliació de treballadors per compte

[46] Aquí es sumen el 6,4% de personal sanitari i l'1,6% de serveis administratius i de gestió en el mateix sector, d'aqui el 8%

[47] FEDEA, 8 octubre 2024 *Algunas reflexiones sobre el fenómeno de la inmigración en España: Percepción social versus efectos reales* https://fedea.net/algunas-reflexiones-sobre-el-fenomeno-de-la-inmigracion-en-espana-percepcion-social-versus-efectos-reales/

propi d'altres països s'acosta a finals del 2025 al mig milió i supera un nou màxim. Són 495.635 emprenedors, un 6,4% més que fa el 2024. El seu creixement està molt per sobre de la mitjana del conjunt d'autònoms, el creixement dels quals ha estat de l'1,2%.

La condició de persona migrada està molt lligada a la d'emprenedora, Kendi[48] argumenta que el perfil de les persones migrants correspon al de la persona emprenedora, està disposada a córrer riscos, té idees i propostes que si no pot desenvolupar en el seu entorn cerca altres possibles contextos i l'aspiració de moltes persones migrants és aconseguir tenir un negoci propi, així trobem moltes persones migrants que durant un temps treballen per compte d'altri i acaben sent autònomes. Per això a l'estat espanyol l'afiliació de treballadors per compte propi d'altres països s'acosta a finals del 2025 al mig milió i supera un nou màxim. Són 495.635 emprenedors, un 6,4% més que fa el 2024. El seu creixement està molt per sobre de la mitjana del conjunt d'autònoms, el creixement dels quals ha estat de l'1,2%.

Aquest increment és encara més rellevant en sectors altament qualificats. En l'últim any, el nombre de treballadors estrangers per compte propi ha augmentat un 26,4% en Informació i Comunicacions, en Subministrament d'Energia, el 21%, un 19% en Activitats Professionals, Científiques i Tècniques i el 14,6% en Activitats Financeres i d'Assegurances.

Aquesta darrera dada respecte a emprenedoria internacional a casa nostra més les dades de contractes a compte d'altri, que creixen en sectors de qualificació més alta com les telecomunicacions (19,7%) i l'R+D (18,1%) reflecteix l'augment del nivell educatiu de les persones migrades en els darrers anys i d'una progressiva diversificació de la inserció laboral. El nivell educatiu en origen es va valorant a poc a poc, amb l'augment de les homologacions de títols universitaris i de secundària del país d'origen[49], com també el reconeixement professional, millora que respon també a la demanda de treballadores en categories qualificades com salut, indústria...[50]

Així doncs, les dades trenquen l'estereotip que vincula la població estrangera només amb treballs no qualificats. Cada cop més estan presents en categories professionals qualificades i també en l'economia social i solidària. Creixen les cooperatives formades per persones migrades internacionals en diferents sectors: hostaleria, cures, tèxtils. I apunta una perspectiva de creixement en un futur pròxim molt destacable. L'economia social i solidària afavoreix la materialització

[48] Kendi, X. Ibram COM SER ANTIRACISTA, Barcelona, Ed. Raig Verd, 2020.p. 83

[49] Consultar el Servei d'Acompanyament al Reconeixement Universitari (SARU) https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/migracions-refugi/serveis/servei-acompanyament-reconeixement-universitari/ i per estudis secundaris https://tramits.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/homologacio-titols

[50] https://www.ara.cat/economia/mercat-laboral/record-historic-d-estrangers-treballant-catalunya_1_5619603.html

d'emprenedoria col·lectiva, sobretot de les dones, promou la regularització de persones treballadores i desenvolupa l'auto-ocupació innovadora[51].

Principals nacionalitats entre la població treballadora estrangera

Si ens fixem en la nacionalitat dels afiliats estrangers que viuen a Catalunya (Taula 12), la principal és la marroquina, amb 84.279 persones, seguida de la italiana (61.770) i la romanesa (46.799). Entre els extracomunitaris, després del Marroc, el segon país amb més afiliats és Colòmbia (38.906); i el tercer, la Xina (34.529). Així i tot, els que més van créixer l'últim any van ser les veneçolanes, amb un repunt de l'11,8%, fins als 27.328, coincidint amb les últimes onades migratòries que han marxat d'aquest territori llatinoamericà i per l'anomenada "via exprés" establerta pel govern espanyol que permetia obtenir a les nacionals veneçolanes una autorització de residència per raons humanitàries si se'ls denegava la sol·licitud d'asil polític. Aquest mecanisme, actiu des del 2018, els garantia viure i treballar legalment a Espanya de forma gairebé automàtica. Aquesta via finalitzarà al juny 2026 amb l'entrada en vigor del Pacte Europeu de Migracions i Asil[52].

Pel que fa als treballadors de la UE, després d'Itàlia i Romania, a Catalunya els més nombrosos són els francesos (23.800), seguits dels alemanys (12.408) i els portuguesos (11.177). En l'última dècada, els afiliats estrangers comunitaris han crescut un 62,4%, mentre que els extracomunitaris s'han més que duplicat (102%).

Les dades també indiquen certes particularitats per orígens, per exemple hi ha més persones de nacionalitat xinesa com a autònomes que en règim general, confirmant la dinàmica empresarial i comercial del col·lectiu o que sigui Senegal la nacionalitat més representada en el sector del mar reflectint el vincle de senegalesos amb la pesca estatal, ja que són senegalesos una part significativa de les tripulacions de vaixells espanyols al país africà, i com en altres sectors cobreixen la demanda de mà d'obra en el sector a nivell local. També destacar que el país que més aporta professionals al sector agrari és Marroc o que Hondures ho és en la Llar, reflectint la dimensió de gènere de les migracions internacionals, al igual que succeeix amb les nacionals de Colòmbia o Perú, també amb una forta representació en el sector de les cures i treball domèstic.

Població treballadora estrangera i atur

La situació de risc de desocupació o d'atur oficial és més alta en la població de nacionalitat estrangera que de

[51] Veure exemples com MIGRESS https://migress.cat/qui-som/ o la Federació Catalana de Cooperatives de Treball https://www.cooperativestreball.coop/

[52] Veure Capítol 1 La governança de les migracions i l'asil a Catalunya

TAULA 12

Distribució persones treballadores estrangeres per nacionalitat

Països	Total general	General	SE agrari	SE llar	Autònoms	Mar	TOTAL
Alemanya	9.237	9.217	4	16	2.796	15	**12.048**
Àustria	898	898	0	0	258	0	**1.156**
Bèlgica	2.344	2.341	2	1	872	4	**3.222**
Bulgària	465	4.488	71	98	866	0	**5.522**
França	18.157	18.113	23	21	5.617	26	**23.800**
Grècia	1.495	1.495	0	0	304	3	**1.802**
Hongria	1.277	1.263	8	6	293	0	**1.571**
Irlanda	2.219	2.217	0	1	603	1	**2.822**
Itàlia	51.763	51.621	29	113	9.950	57	**61.770**
Països Baixos	4.176	4.161	2	13	1.689	7	**5.872**
Polònia	6.198	6.096	43	59	1.069	1	**7.268**
Portugal	9.790	9.658	53	79	1.381	6	**11.177**
Romania	39.427	36.362	1.654	1.411	7.330	42	**46.799**
Resta UE	11.553	7.275	51	35	2.007	8	**9.375**
TOTAL UE	**158.999**	**155.205**	**1.940**	**1.853**	**35.035**	**170**	**194.204**
Marroc	76.760	69.972	5.178	1.611	7.400	119	**84.279**
Colòmbia	35.809	34.267	153	1.389	3.085	12	**38.906**
Xina	17.185	17.062	38	85	19.186	0	**36.671**
Paquistan	23.792	23.111	655	26	5.410	3	**29.205**
Veneçuela	25.048	24.482	9	557	2.269	11	**27.328**
Hondures	20.743	16.240	60	4.443	710	1	**21.454**
Perú	19.622	18.125	31	1.467	1.464	32	**21.118**
Argentina	15.582	15.353	16	213	2.583	9	**18.174**
Índia	14.126	13.783	311	32	2.457	0	**16.582**
Senegal	15.898	14.074	1.712	111	259	151	**16.307**
Altres països	165.341	150.754	4.109	10.478	27.742	92	**193.175**
TOTAL NO UE	**429.906**	**397.224**	**12.271**	**20.411**	**72.564**	**429**	**502.900**
TOTAL AFILIACIÓ ESTRANGERA	**588.905**	**552.429**	**14.212**	**22.264**	**107.599**	**599**	**697.103**

Font: Observatori del Treball i Model Productiu, Generalitat de Catalunya.
Desembre de 2025. [53]

[53] chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/afiliacio_estrangera/2025/arxius/Taules_afiliacio_estrang_des_2025.pdf

nacionalitat espanyola, a nivell del conjunt de l'estat com de Catalunya.

> *"En España, incluso controlando por variables como edad, educación y sector, la probabilidad de desempleo de los inmigrantes es un 16% mayor que la de los natives españoles; en Francia esta ratio alcanza el 43%, mientras que en Italia (16%), Portugal (18%) y Alemania (11%) las diferencias son menores. Estos datos revelan que, aunque parte de la brecha se explica por la concentración de los inmigrantes en sectores precarios o con alta rotación, en países como España y Francia persisten obstáculos estructurales como la discriminación, la infravaloración de títulos extranjeros o las dificultades de integración, que requieren políticas públicas más ambiciosas.*[54]

Pel que fa a la desocupació, la taxa d'atur de la població estrangera era a finals del 2025 del 13,2%, una millora respecte al 2024 que era del 15,6%, encara que continuava sent quasi el doble que l'espanyola (6,95%). Així doncs, l'atur entre la població estrangera experimenta un creixement de l'11,4% sent més pronunciat que entre la població espanyola(4,3%) a conseqüència d'una forta entrada de població activa estrangera (+6%, 52.000 més) que no ha pogut absorbir completament la millora de l'ocupació estrangera (39.000 més). Comentem que el nivell de desocupació de la població estrangera és major en la pràctica, ja que aquestes dades corresponen a persones amb permís de treball i residència, no entren les persones en situació administrativa irregular. És precisament aquest col·lectiu el més afectat per la desocupació i inestabilitat laboral pel que fa a temporalitat, condicions laborals i sous.

Respecte a l'accés a prestació per atur, a la qual té dret qualsevol persona que hagi cotitzat, les xifres indiquen una progressiva incorporació de les persones treballadores estrangeres. El nombre de treballadores estrangeres amb prestacions d'atur el mes de novembre del 2025 era de 244.120 beneficiàries, amb un creixement interanual del 8,1%. Cal destacar que 85.541 aturats són de països UE (el 35% del total) i 158.579 són de països no UE. Aquest nombre suposa el 13,28%[55] sobre el total de beneficiaris, quan la població estrangera és el 14,1% del total d'habitants.[56]

Persones migrades i economia no registrada[57]

La Unió Europea (Parlament Europeu del 2022) fixa el volum de l'economia no registrada a Espanya en un 15,8% del PIB,

[54] Carrasco, Raquel i Torres Raymond (Coordinadors) La inmigración en España: retos, impacto y políticas, FUNCAS, Madrid, 2026, p 191

[55] Aquest percentatge ha baixat respecte al 2024 quan era el 13,4% del total de persones beneficiaries de prestació d'atur.

[56] Veure apartat Demografia"Ens situem, Catalunya i les migracions » del present Informe.

un pes que ha baixat progressivament en les últimes dues dècades des del 22,2% que s'estima per al 2003. La xifra està lleugerament per sota de la mitjana de la UE, calculada en el 17,3% l'any 2022, i també de l'OCDE (16%).

Respecte a la població migrada internacional és important assenyalar que hi ha una demanda de mà d'obra irregular que resulta difícil de quantificar, ubicada en l'economia no registrada i troba en les persones migrades principalment irregulars treballadores sense capacitat reivindicativa i disposades a acceptar condicions laborals i salarials molt baixes. El creixement econòmic, que sempre actua afavorint l'increment de l'ocupació regular, ha permès que feines de l'economia no registrada passessin a ser treballs regulars, en un nou desplaçament en positiu. Les successives regularitzacions han propiciat l'ocupació regular per a una part important de persones migrades, que havien treballat de manera irregular per raó de la seva situació administrativa. Sigui com sigui, l'economia irregular no ha desaparegut i ha continuat demandant un flux de treballadors per substituir les persones que han trobat feina en el mercat de treball convencional.

"Hi ha dues situacions que ens permeten obtenir una primera fotografia. D'una banda, una part dels llocs de treball eren dins l'economia no registrada a causa de la manca d'un altre tipus de mà d'obra disponible, i, quan la normativa ho ha permès, aquests treballadors s'han acollit als processos de regularització. En canvi, els sectors industrials en què hi ha economia no registrada quasi no van utilitzar l'opció de la regularització, ja que, en aquest cas, forma part de l'estratègia d'abaratir despeses i evitar controls administratius. Ja que l'economia no registrada és una forma d'abaratir costos i eludir controls; per això han continuat treballant i demandant mà d'obra irregular, aprofitant la presència de treballadors immigrants en situació irregular" (Jordi Amorós, Catalina, 201, p.186)[58].

Volem destacar que hi ha un sector on la dinàmica de pas d'irregularitat a regularitat de les persones treballadores és molt significatiu, el de les treballadores domèstiques. En la regularització de l'any 2005, un 32% de les peticions de regularització provenien del sector domèstic, per tasques relacionades amb la neteja i amb l'atenció a les persones. Aquest és un percentatge alt amb relació al pes d'aquest sector en el conjunt de les persones ocupades de l'economia estatal (3% aproximadament).

La demanada en el sector domèstic, neteja industrial i de cures (residències i a domicili) té un alt component femení i està relacionada amb l'augment

[57] Preferim el terme "economia no registrada" a economia en negre, que ens sembla racista o economia submergida perquè tothom coneix la seva visibiitat visibilitat i com fer-la servir, no està amagada o economia informal perquè té la seva forma i està incorporada a cicles d'economia estructural.

[58] Jordi Amorós, Catalina Una aproximació econòmica a les dades de la immigració a Catalunya Revista catalana de dret públic, núm. 40, 2010, p. 175-202, Catalina Jordi, 2010, p. 186

de la taxa d'ocupació femenina d'espanyoles que se situa en el 52% el 2025 quan era del 35,5% en el 1998[59] i a l'envelliment de la població amb el conseqüent creixement de la demanda de professionals per temes de dependència. La presència de persones treballadores en l'economia no registrada es situa en sectors com el servei domèstic, les cures, l'hostaleria, l'agricultura i en els últims anys la distribució a domicili de mercaderies que provenen del comerç digital o menjar ràpid[60]. Respecte al trànsit de situació administrativa irregular a regular, cal indicar que durant el període d'elaboració del present informe (primavera-estiu 2026) , el govern espanyol va endegar un procés extraordinari de regularització de persones de nacionalitat estrangera que ja residien a l'estat espanyol i moltes d'elles treballen en l'economia no registrada. Amb seguretat que aquest procés incidirà en el mercat de treball, en les aportacions al sistema de pensions i en la dinàmica econòmica espanyola i catalana en concret. Tanmateix, serà temàtica a analitzar en l'informe del 2026.

[59] La taxa d'ocupació masculina era del 60% Font IDESCAT https://www.IDESCAT.cat/treball/epa?tc=4&id=ic3801&-dt=20254

[60] Al respecte, comentar que l'empresa Glovo va ser sancionada l'any 2025 amb 850.000 € per emprar treballadors en situació irregular https://www.infobae.com/espana/2025/08/04/glovo-suma-y-sigue-nueva-multa-de-847000-euros-por-emplear-a-extranjeros-sin-permiso-de-trabajo-en-espana/

05

Educació i diversitat

EN AQUEST CAPÍTOL

01 Infantil, primària i secundària (ESO): la diversitat socioeconòmica catalana

02 La diversitat de l'alumnat es segueix concentrant en els centres públics

03 Distribució geogràfica

04 La segregació escolar

05 Nivell socioeconòmic i educació

06 Nivell estudis

07 La diversitat lingüística

08 L'alumnat universitari

09 Conclusions

Arribem al cinquè i darrer àmbit d'anàlisi de l'informe, centrat en l'educació, un dels Drets Humans fonamentals, segons l'article 26:

"Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no, en la instrucció elemental i fonamental. La instrucció elemental serà obligatòria. L'ensenyament tècnic i professional es posarà a l'abast de tothom, i l'accés a l'ensenyament superior serà igual per a tots d'acord amb els mèrits respectius.

L'educació tendirà al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; promourà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i grups ètnics o religiosos, i fomentarà les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau..."

Com també partim de la premissa que les migracions i la diversitat que comporta són elements estructurals de la societat catalana i europea, cal fer una anàlisi integral intentant fer una mirada a tots els nivells i sectors educatius. Així, actualment gairebé la meitat dels joves de 30 a 34 anys que viuen a Catalunya han nascut a l'estranger (el 46,6%), sense oblidar les persones nascudes a Catalunya amb nacionalitat estrangera.

És important aclarir que les dades oficials de matriculació en educació tracten només la variable nacionalitat, per la qual cosa no es reflecteix la dimensió de la diversitat d'orígens, perquè cada vegada més una part significativa de l'alumnat català és d'origen internacional, encara que tingui nacionalitat espanyola. Encara i així tenim que el 18% del conjunt de l'alumnat català pel curs 2023-24 és de nacionalitat estrangera en l'educació obligatòria de primària i secundària[61]. Es detecta un augment del percentatge d'alumnat estranger en els darrers anys, ja que en el curs 2021-22 l'alumnat estranger era el 15,9%. "Aquestes xifres, que exposen l'elevada diversitat d'orígens entre els menors actuals, molt diferent de la coneguda sols uns anys enrere, han de fer-nos reflexionar sobre la validesa de la permanència del criteri de la nacionalitat a l'hora d'analitzar la situació escolar, i obrir-nos a explorar altres vies." (Bayona i Carrasco, Jordi, 2025)[62]

A més és important tenir present que hi ha menors que tenen nacionalitat estrangera i han nascut a Catalunya o a l'estat espanyol, per la qual cosa no són migrants, són població autòctona-nadiua. "Entre els menors d'edat que hi ha a Catalunya, per exemple, 214.000 persones (el 15,1% dels menors l'any 2021) tenen nacionalitat estrangera, però paradoxalment són menors que majoritàriament han nascut a Espanya

[61] En el moment d'elaboració del present informe, primavera 2026, no estaven disponibles les dades del curs 2024-2025.
[62] Jordi Bayona i Carrasco "Immigració i resultats escolars a Catalunya: una perspectiva demogràfica" a revista IDEES n. 64 Demografia: els reptes de la societat del futur https://revistaidees.cat/immigracio-i-resultats-escolars-a-catalunya-una-perspectiva-demografica/

(en un 58,4%) i, per tant, a priori no han migrat." Jordi Bayona i Carrasco, 2025)[63]

Fets aquests aclariments començarem per l'educació infantil i l'educació obligatòria (primària i ESO) per finalitzar amb l'educació no obligatòria i superior.

Infantil, primària i secundària (ESO): la diversitat socioeconòmica catalana

Les dades d'IDESCAT, corresponents al curs 2023-24, evidencien una p**resència significativa d'alumnat estranger en tots els nivells educatiu**s, amb distribucions molt diverses segons la titularitat dels centres i el territori (comarca, municipi, barri...). Cal destacar la presència d'alumnat estrangers en els PQPI[64], que representen el 37,7% del total, el que evidencia com les condicions socio-migratòries condicionen la trajectòria educativa. Mentre en graus superiors només representen el 9,9% inferior a la mitjana de població estrangera a Catalunya que és del 18,7%. Aquests percentatges demostren que és en les transicions educatives on la desigualtat es fa més evident. Si ens centrem en estudis no obligatoris, com les escoles bressol o el batxillerat, només un 8,7% i un 9,3% de l'alumnat és d'origen estranger, cosa que revela que les barreres econòmiques i les expectatives tenen un pes determinant a l'hora de continuar estudiant i accedir a itineraris que afavoreixin la mobilitat social"[65]. A més cal tenir present que molts joves d'orígens diversos tenen la pressió per entrar al més aviat possible al mercat de treball per la situació de vulnerabilitat socioeconòmica de les seves famílies, la manca d'expectatives de poder entrar i fer estudis universitaris amb el cost per les famílies que implica o la baixa motivació que reben de què puguin fer estudis superiors, en especial les noies. Alguns estudis com el del CEAI mostren la importància del suport del personal docent i el centre per la continuïtat en estudi postobligatoris[66]. Situació que revela que les barreres econòmiques i les expectatives tenen un pes determinant a l'hora de continuar estudiant i accedir a itineraris que afavoreixin la mobilitat social.

Les dades demogràfiques també indiquen aquesta desigualtat entre les persones joves de nacionalitat estrangera que continuen l'educació postobligatòria. Per exemple, l'any 2025 el nombre de persones estrangeres entre 10 i 14 anys és de 70.767, mentre que entre 15 i 19

[63] Ibidem

[64] PQPI Programes de Qualificació Professional Inicial són uns estudis dissenyats a Catalunya per a joves d'entre 16 i 21 anys que han acabat l'etapa d'ensenyament secundari sense obtenir el títol de graduat en ESO.

[65] *Informe Situacions Condicions de Vida*, Fundació Bofill 2025 p. 148 2025

[66] *Causes de l'abandonament escolar en noies d'origen senegambià. Una aproximació etnogràfica a les ciutats de Mataró, Terrassa i Vic,* 2022. Centre d'Estudis Africans i Interculturals i Fundació Gené https://centredestudisafricans.org/presentacio-de-lestudi-causes-de-la-vulneracio-i-gaudir-del-dret-de-les-noies-dorigen-sudsaharia-a-una-educacio-de-qualitat-i-lliure-de-violencia/

(inclou edat de batxillerat) és de 72.648, més elevat que l'anterior, per la qual cosa hauria d'haver-hi més presència d'alumnat estranger en educació postobligatòria[67].

TAULA 13

Percentatge alumnat estranger per nivells educatius

Indicador	Infantil	Primària	ESO	Batxillerat	CFGM	CFGS	PQPI	Especial	Total
Alumnat estranger	42.606	88.933	55.330	8.451	12.526	12.497	3.023	1.658	**225.024**
Total Catalunya	259.638	452.009	346.495	100.310	95.391	126.138	8.130	8.226	**1.396.337**
% d'alumnat estranger	**16,4**	**19,67**	**15,96**	**8,42**	**13,13**	**9,9**	**37,18**	**20,15**	**16,11**

Font: Idescat.[68]

La diversitat de l'alumnat es segueix concentrant en els centres públics

I per la distribució entre titularitat del centre, trobem que el 71,5% de l'alumnat estranger assisteix a centres públics. Aquest percentatge va disminuint en els darrers anys, ja que en el curs 2019-2020 el 79,44% de l'alumnat estranger anava a centres públics. Amb tot considerem que el desequilibri no és molt significatiu i en 4 cursos només s'ha disminuït un 8%. Existeix doncs una clara segregació als centres privats-concertats per acollir alumnat d'origen estranger.

Distribució geogràfica de l'alumnat divers

L'anàlisi d'aquests factors (nivells i distribució públic-privat) permet identificar zones i centres educatius amb necessitats específiques que requereixen una atenció i un suport més intensius. Zones que corresponen a les comarques amb més presència migratòria internacional i un veïnat més divers d'orígens.

Si ens fixem en les comarques que acullen més alumnat estranger trobem que la majoria presenten un percentatge d'alumnat estranger

[67] Per a més informació sobre la distribució població estrangera per franges d'edat consultar Figura 2 - Piràmide d'edats de la població estrangera del present informe *Ens situem: Catalunya i les migracions*
[68] https://www.IDESCAT.cat/indicadors/?id=aec&n=15726

TAULA 14

Alumnes estrangers totals en les 14 comarques amb valors més alts del curs 2023/2024.

Comarca	Infantil	Primària	ESO	Batxillerat	CFGM	CFGS	PQPI	Especial	Total	% sobre el total
Alt Empordà	1.223	2.415	1.420	194	173	91	63	53	**5.632**	**29**
Bages	1.101	2.213	1.320	183	258	158	58	75	**5.366**	**22**
Baix Camp	1.301	2.750	1.756	270	277	136	86	48	**6.624**	**16,9**
Baix Empordà	1.007	2.111	1.091	139	186	51	51	15	**4.651**	**21,7**
Baix Llobregat	2.822	6.407	4.056	603	1.026	1.307	169	96	**16.486**	**11,8**
Barcelonès	13.864	26.900	17.173	3.206	4.528	5.456	898	600	**72.625**	**19,65**
Gironès	1.594	3.321	2.028	237	529	315	134	105	**8.263**	**22**
Maresme	2.121	4.611	2.632	383	395	182	94	60	**10.478**	**15,9**
Osona	1.160	2.338	1.527	126	312	174	97	24	**5.758**	**20,5**
Segrià	1.592	3.222	2.105	308	975	2.312	239	62	**10.815**	**27**
Selva	1.212	2.535	1.571	230	219	88	72	36	**5.963**	**22,2**
Tarragonès	1.747	3.691	2.518	422	474	386	164	54	**9.456**	**20,26**
Vallès Occidental	4.048	9.518	5.958	796	1.173	701	237	210	**22.641**	**13,31**
Vallès Oriental	1.253	3.158	1.827	227	294	170	83	39	**7.051**	**9,71**
Catalunya	**42.606**	**88.933**	**55.330**	**8.451**	**12.526**	**12.497**	**3.023**	**1.658**	**225.024**	**16,11**

Font: Idescat.

superior al percentatge total de Catalunya que és de 16,11%.

Ara bé, la quantitat no ha de ser l'única variable a tenir en compte. Perquè hi ha zones a Catalunya on el percentatge d'alumnat internacional és més baix que a la zona metropolitana de Barcelona, però els recursos educatius i l'accés als mateixos són inferiors, per la qual cosa no es pot respondre a les necessitats socioeducatives de l'alumnat i les seves famílies en igualtat de condicions. Aquesta desigualtat territorial catalana es percep alhora de l'accés a recursos pedagògics materials i humans de

l'educació intercultural i antiracista. Sense oblidar que les dinàmiques migratòries obliguen a reforçar els recursos pedagògics vinculats aquest factor estructural com serien les aules i programes d'acollida educativa, les figures de COCOBE (Coordinadores de Convivència i Benestar Emocional) i la creixent diversitat interseccional de l'alumnat comporten la necessitat d'ampliar i consolidar els recursos pedagògics de prevenció i resposta a les discriminacions per origen, creença, gènere, edat, classe, orientació sexual, diversitat funcional...

I així arribem a una de les qüestions més importants en el sector educatiu.

La segregació escolar

"L'origen social continua determinant els resultats acadèmics, així com l'accés a activitats extraescolars i a la universitat, fet que condiciona els salaris i l'ocupació dels joves. Persisteixen la desigualtat de resultats, la segregació escolar i les barreres econòmiques, que dificulten la mobilitat social"[69].
Un dels reptes estructurals més persistents del sistema educatiu és la segregació escolar Les dades d'evolució confirmen que la segregació escolar s'ha reduït notablement (entre un 20% i un 30% segons el Síndic de Greuges) en els darrers cursos (Figura 8). No obstant això, aquesta millora és altament **desigual i parcial**, ja que afecta de manera molt diferent segons l'origen de l'alumnat i el municipi.[70]

- **L'alumnat d'origen estranger:** És on s'han notat més els avenços. La segregació ha baixat més d'un 30% a primària i al voltant d'un 25% a secundària.
- **Disminució a escala municipal:** Aquesta millora dels nivells de segregació ha permès reduir, a escala local, la proporció de municipis catalans amb nivells alts de segregació ha passat del 40,2% al 10,9%. "El 68% dels municipis han millorat els seus índexs de segregació escolar. Això demostra que, amb voluntat política, es poden revertir desequilibris"[71]

Una dificultat addicional és que la reducció de la segregació entre centres no sempre es tradueix en una distribució més equilibrada dins d'aquests, de manera que part de l'alumnat amb més dificultats pot continuar experimentant formes de marginació fins i tot en escoles aparentment "diverses". A més, **les polítiques d'admissió i la planificació**

[69] Informe Social 2025, Generalitat de Catalunya 2026 p. 144 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://social.bibliotecadigital.gencat.cat/bitstream/handle/20.500.14622/1569/2025-informe-social-cap-8-educacio-i-oportunitats.pdf?sequence=16&isAllowed=y

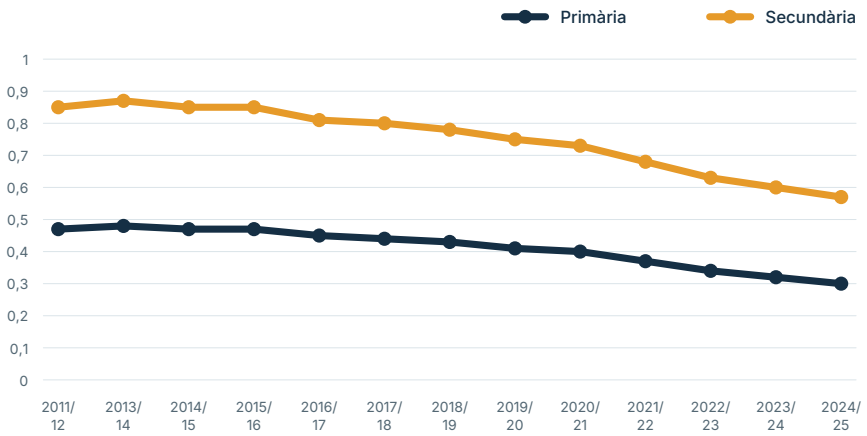
[70] Síndica de Greuges *Estat de desplegament del pacte contra la segregació escolar* Juny 2026 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sindic.cat/site/unitFiles/11332/Informe%20Estat%20desplegament%20pacte%20segregacio%20escolar_cat.pdf

[71] https://www.sindic.cat/ca/page.asp?id=53&ui=11332

educativa encara no incorporen de manera prou sòlida criteris d'equitat i diversitat, tal com alerten els informes del Pacte contra la Segregació Escolar.

FIGURA 8

Evolució segregació escolar alumnat estranger

Font: Síndica de Greuges.

Nivell socioeconòmic i educació

El sistema educatiu, igual que la resta de sistemes de serveis públics (salut, serveis socials, ocupació,...) reflecteix els canvis que viu la societat catalana a partir de les migracions. Aquests canvis ho són en la composició de l'alumnat i també en les conseqüències del nivell socioeconòmic de les seves famílies. De fet, quan es parla de la complexitat dels centres educatius es fa referència més als problemes econòmics o d'accés a un habitatge digne que a l'origen cultural de l'alumnat.

Avui dia, prop d'un terç dels estudiants es troben en situació de pobresa, fet que condiciona de manera directa les seves oportunitats educatives i l'accés als recursos necessaris per al seu desenvolupament.[72]

Aquest empitjorament de les condicions socioeconòmiques coincideix amb un augment dels costos que les

[72] *Informe social 2025* Generalitat p. 147

famílies han d'assumir. Catalunya és el territori de l'Estat amb una despesa privada en educació per estudiant més elevada 1.396,4 euros anuals, molt per sobre de la mitjana espanyola, que se situa al voltant dels 900 euros.

Tot i que la despesa pública també ha crescut, encara es troba per sota de la mitjana espanyola i continua sent necessari multiplicar els esforços per fer front a aquestes desigualtats i evitar que l'accés efectiu a l'educació quedi cada vegada més lligat al nivell de renda familiar. Aquest fet possiblement està relacionat amb una major presència de l'entorn privat a l'educació catalana.

Cal destacar que, perquè les polítiques educatives d'inclusió siguin realment efectives, els aspectes abordats en aquest apartat han de dialogar amb altres àmbits clau de l'informe, com ara l'habitatge, l'ocupació o l'ús del català. L'èxit educatiu dels infants migrats o d'orígens diversos depèn d'un sistema capaç de garantir un entorn d'oportunitats i de serveis socials que els acompanyi més enllà de l'aula, afavorint la seva plena inclusió i igualtat d'oportunitats.

Nivell estudis veïnat estranger

El nivell d'estudis de la població estrangera a Catalunya destaca per la seva polarització, presentant altes proporcions tant de persones amb formació universitària com de persones amb estudis primaris o inferiors, fruit de la diversitat de perfils migratoris. L'anàlisi de la formació d'aquest col·lectiu presenta les següents dades clau: prop del 19% de la població estrangera resident disposa de formació superior o universitària. D'aquest grup, prop del 60% compta amb un títol superior i el 40% amb un títol mitjà d'educació secundària: És el segment més nombrós, aglutinant aproximadament el 43% de les persones migrades, que han completat la formació secundària o cicles formatius, inferior al de la població de nacionalitat espanyola que és del 51,35% amb estudis secundaris. En canvi, al voltant d'un 28% de la població estrangera té com a màxim estudis primaris acabats.

Sobre el conjunt de la població es detecta una important projecció de futur, ja que el 30,47% de la població catalana amb educació primària o inferior és de nacionalitat estrangera. Recordem que l'any 2025 la població estrangera era el 18,74%.

Si ens fixem específicament en la població estrangera trobem que només prop d'un 10% del total no té cap mena d'estudis o té estudis primaris incomplets[73]. Així doncs, les dades trenquen la visió estereotipada de què les persones migrades no tenen formació en origen, ni experiència acadèmica, quan és el contrari. No oblidem que les persones que poden assumir el cost de migrar a Europa des de qualsevol altre continent

[73] Són dades de l'enquesta de Cens de Població i Habitatge de l'IN

TAULA 15

Població de 15 anys o més. 2024: Nacionalitat / Nivell de formació assolit

Nacionalitat	Educació primària o inferior	1a etapa d'educació secundària i similar	2a etapa d'educació secundària i similar	Educació superior	Total
Espanyola	614.748	1.594.784	1.315.427	2.139.687	**5.664.646**
Resta de la Unió Europea	25.940	43.267	66.495	139.301	**275.003**
Resta d'Europa	15.902	14.827	24.060	60.458	**115.247**
Àfrica	108.047	109.074	41.406	21.732	**280.259**
Amèrica del Nord i Central	24.021	21.309	34.053	34.050	**113.433**
Amèrica del Sud	47.197	50.689	96.830	104.042	**298.758**
Àsia i Oceania	48.401	49.072	31.545	38.333	**167.351**
Total	**884.256**	**1.883.022**	**1.609.816**	**2.537.603**	**6.914.697**
% de nacionalitat estrangera	**30,47 %**	**15,3 %**	**18,28 %**	**15,70 %**	**22 %**

Font: Idescat.

només ho poden assumir aquelles que compten amb recursos econòmics suficients, i aquestes solen ser les de nivell d'estudis més elevat en origen.

Com ja hem vist en l'apartat anterior sobre la situació laboral, cada vegada més veïnes i veïns de nacionalitat estrangera i d'orígens divers estan presents en categories laborals qualificades en diferents sectors com el tecnològic.

El que ens porta a concloure que el veïnat estranger pateix una sobrequalificació del 50%, és a dir, la meitat de les persones estrangeres treballen en una categoria laboral inferior al nivell de formació i experiència professional que tenen. Mentre al conjunt de la població de Catalunya és del 37%[74] el que implica també una pèrdua de talent, experiència professional i coneixements per la societat catalana.

La diversitat lingüística una riquesa per Catalunya

Des del punt de vista pedagògic i lingüístic, un repte clau és l'atenció a la diversitat lingüística i la incorporació de l'alumnat nouvingut sense estigmatitzar les seves llengües d'origen/maternes. Segons el CPLN a Catalunya es parlen 300 llengües[75], les 10 més parlades són:

- Àrab
- Romanès
- Anglès
- Italià
- Portuguès
- Francès
- Amazic
- Urdú
- Xinès
- Rus[76]

Cal tenir present que a països com Nigèria es parlen 500 llengües africanes i a Bolívia hi ha reconegudes 37 llengües oficials, el castellà i 36 idiomes originaris. Alhora, cal tenir en compte que les percepcions i experiències de les famílies migrades sobre la llengua, l'adaptació cultural i les expectatives educatives influeixen directament en l'èxit escolar dels seus fills i filles.

Fora important potenciar aquesta diversitat lingüística com una riquesa per Catalunya, que és un país amb una llengua pròpia i on el bilingüisme és una constant. Aquest reconeixement es visualitza en les celebracions del Dia Internacional de la Llengua Materna, declarat per la UNESCO el 21 de febrer que se celebra en molts municipis com Santa Coloma de Gramenet[77], ciutat on va néixer el model del Consorci per la Normalització Lingüística l'any 1989.
El fet que la població catalana sigui multilingüe (persones que parlen 2 o més llengües) és una riquesa cultural i també econòmica (professionals que parlen i coneixen societats diverses), i ens permet connectar i refermar vincles amb les societats d'origen del veïnat català.[78]

Finalment, cal reconèixer la tasca que per tota Catalunya estan desenvolupant entitats, centres educatius, administracions (ajuntaments, consell comarcals, Generalitat) i universitats per avançar en l'educació intercultural-antiracista, així com en la prevenció i resposta als discursos d'odi. El ventall d'experiències i propostes és ampli, des del propi departament d'educació[79] en educació intercultural, altres que es

[74] "Bones pràctiques en integració laboral de les persones migrades", Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya (CTESC), 2026 i també Més de la meitat de migrants a Espanya estan sobrequalificats https://www.catalunyapress.cat/texto-diario/mostrar/4915761/mes-meitat-migrants-espanya-estan-sobrequalificats

[75] Font: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.cpnl.cat/media/upload/arxius/cnlvallesoccidental3/nous%20catalans/2021/257%20febrer%202021%20DILM.pdf

[76] Font IDESCAT https://www.IDESCAT.cat/pub/?id=eulp&n=3173

[77] https://www.gramenet.cat/es/ayuntamiento/areas-municipales/la-xarxa-de-valors/accions-comunitaries/dia-internacional-de-la-llengua-materna/

[78] Per conèixer els beneficis de la riquesa cultural llegir Helena Almanza *Por qué las personas que se rodean de otras culturas son más inteligentes*

vinculen també amb valors i nivell més global com l'Escola de la Pau de la UAB[80] o la Càtedra d'Anàlisi i Acció Antiracista de la UdG[81] i entitats com la Fundació Bofill4[82] o SOS Racisme[83], amb una llarga trajectòria en la defensa del dret a l'educació i la lluita contra les desigualtats.

Com hem fet a la resta d'apartats de l'informe volem aprofitar l'anàlisi per a desmuntar notícies falses i rumorologia. Respecte a l'àmbit educatiu recordar que l'alumnat estranger no provoca fracàs escolar sinó que el pateix. "No hi ha una relació directa de causa-efecte entre la taxa d'immigració que tingui un centre i el fracàs o èxit educatiu que tingui l'alumnat", segons explica a Verificat Maria Jesús Comellas, professora emèrita d'Orientació Educativa del Departament de Pedagogia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona. (UAB)[84]. Les condicions socioeconòmiques com el nivell d'ingressos o el tipus d'habitatge influeixen més en els resultats educatius que l'origen cultural o la nacionalitat. Ja fa temps que hi ha centres que demostren que les migracions i la diversitat són un avantatge per l'educació i adaptació del conjunt d'infants i joves a la societat del futur, només esmentar dos exemples d'escoles de primària d'èxit educatiu, la Joaquim Ruyra, de l'Hospitalet de Llobregat[85] i l'escola Montserrat de Terrassa[86]. A destacar que ambdues apliquen el model de comunitat d'aprenentatge fonamental per la convivència i la inclusió del centre en l'entorn[87].

La diversitat és a qualsevol nivell educatiu

Si fins aquí hem tractat bàsicament l'educació obligatòria i postobligatòria hi ha tres sectors educatius fonamentals en el procés d'inclusió del nou veïnat internacional en edat adulta: els estudis universitaris, la formació de persones adultes i l'aprenentatge del català.

L'alumnat universitari cada vegada més divers

En informes anteriors, com el de 2024 es destacava el paper fonamental de les universitats en la promoció de la convivència i la inclusió equitativa de veïnes i veïns d'orígens diversos. Segons la doctora Georgina Rodríguez (Universitat de Girona) "aquests espais afavoreixen la interacció quotidiana

[79] https://xtec.gencat.cat/ca/projectes/intercultural/
[80] https://escolapau.uab.cat/ca/educacion-intercultural-2/
[81] https://www.catedraantiracista.cat/
[82] https://www.equitat.org/
[83] https://sosracismo.eu/
[84] https://www.verificat.cat/els-alumnes-estrangers-no-provoquen-fracas-escolar-sino-que-son-els-que-mes-en-patei-xen/
[85] https://www.ara.cat/societat/lescola-joaquim-ruyra-lhospitalet-catalana_1_1354273.html
[86] https://www.3cat.cat/tv3/sx3/una-escola-de-premi/video/5764981/
[87] https://xtec.gencat.cat/ca/projectes/comunitats/

entre estudiants d'orígens diversos, generant aprenentatges socials profunds que van més enllà de les polítiques formals. L'educació superior, contribueix a ampliar les perspectives i a fomentar mirades més obertes, tot preparant futurs professionals capaços de comprendre la complexitat social i d'evitar simplificacions o estereotips. Així mateix, destaca la responsabilitat de les universitats en la lluita contra la desinformació, les notícies falses i els discursos d'odi." (ACSAR pàg 43)[88]. Tanmateix, no s'ha de perdre de vista que les universitats no són espais totalment lliures de racisme perquè les discriminacions per origen, fenotip o creences són presents a tots els àmbits socials i disciplines, per això la interculturalitat i l'antiracisme cal incorporar-les a totes les facultats i cursos de grau, màsters...

Un indicador interessant és intentar conèixer la diversitat d'orígens de l'alumnat universitari català. Pel que fa al conjunt dels 12 centres universitaris catalans hi ha matriculats més de 30.000 estudiants internacionals provinents de més de 170 països. Aquest volum d'alumnat representa un 10,34% del total de prop de 290.000 estudiants universitaris. Les dades disponibles incorporen els estudiants de mobilitat temporal d'intercanvi com ERASMUS, per la qual cosa generalment és difícil diferenciar entre estudiants que desenvolupen els seus estudis a Catalunya de manera fixa, dels que ho fan de manera temporal.

Si volem baixar el nivell de concreció trobem que l'alumnat estranger té una presència molt més notable als estudis de postgrau i màsters (on poden arribar a representar més d'un 25% del total de la matrícula oficial), enfront de l'alumnat de grau. En aquest darrer nivell hi ha poques universitats que tinguin publicades les dades desagregades entre l'alumnat de grau per nacionalitat. En el cas de la Universitat de Barcelona el percentatge d'alumnat estranger que s'incorpora cada any era del 6,07% al curs 2019-20 i va ser del 6,24% al curs 2023-24[89].

Evidentment, la pluralitat d'orígens és present també entre l'alumnat de nacionalitat espanyola i és per aquesta via que creix la diversitat a les universitats catalanes i a poc a poc esperem que ho faci en els propers anys. Procés que permetrà també que la diversitat augmenti entre el personal tècnic (mig i superior) dels serveis públics, en el personal docent dels centres educatius, en serveis socials, cossos de seguretat, etc. Fins ara quan parlem de diversitat d'orígens ens referim sobretot a les persones que estan a l'altre costat de la "taula o l'aparador" com a usuàries, alumnes, infractores, sol·licitants,..

[88] Fundació ACSAR 2025, *Informe sobre l'estat de les migracions a Catalunya 2024 https://fundacioacsar.org/publicacio/informe-sobre-lestat-de-la-immigracio-a-catalunya-el-2024/*

[89] Font: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.cpnl.cat/media/upload/arxius/cnlvallesoccidental3/nous%20catalans/2021/257%20febrer%202021%20DILM.pdf

Només en els serveis de salut es detecta una creixent diversitat de la plantilla.

Respecte a la **formació de persones adultes** les darreres dades de les que disposem són del curs 2020-21 i llavors el 37% de l'alumnat de la formació de persones adultes era estranger[90] (Fundació Bofill 2022). Precisament, una de les assignatures pendents es poden disposar de dades actualitzades d'aquest sector educatiu l'alumnat del qual es troba sovint en situació de precarietat i vulnerabilitat.

Sobre **l'aprenentatge del català**, les dades oficials del Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL), l'organisme principal d'ensenyament de català per a adults, indiquen que més del 83% dels alumnes són d'origen estranger. El curs 2024-2025 va tancar amb una xifra rècord històrica de més de 41.000 alumnes inscrits en un sol quadrimestre[91]. Aquesta formació s'ofereix a través de més de 22 centres principals i 143 punts d'atenció repartits arreu del territori català. Tanmateix, el creixement de l'oferta respon també a la reivindicació crítica d'associacions i persones migrants sobre la manca d'oferta de cursos, les dificultats d'adequació d'horaris a la conciliació laboral, els terminis molt curts per la matrícula, les llistes d'espera... Per això cal continuar augmentant i consolidant l'oferta pública per aprendre català, perquè si augmenta la població catalana d'origen internacional augmenta la necessitat d'aprendre català.

Cal remarcar que a més de l'oferta oficial per aprendre català, per tota Catalunya hi ha entitats, ateneus, casals que imparteixen cursos de català i propostes per practicar el català, com el projecte Vincles d'OMNIUM cultural.[92]

La procedència geogràfica d'aquestes matrícules es divideix d'aquesta manera:

- **Nascuts a l'estranger:** 83,1% del total.
- **Nascuts a la resta d'Espanya:** 14% del total.
- **Nascuts a Catalunya:** 3% del total.

Conclusions

L'anàlisi de les dades demostra que les dinàmiques migratòries formen part i conformen l'alumnat en totes les etapes i sectors educatius catalans. Aquesta dimensió estructural obliga a fer que les polítiques educatives incorporin la centralitat de la diversitat de l'alumnat i el paper de les dinàmiques migratòries en la vida educativa dels centres. És a dir, passar de centrar-se bàsicament en la gestió quantitativa i fer créixer la dimensió qualitativa, passar de la gestió a la governança. Centrar-se en com lluitar

[90] pàg 27 Fundació Bofill chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://equitat.org/app/uploads/2025/03/t0p-dossier_adults_300622-web.pdf

[91] https://llengua.gencat.cat/ca/detalls/noticia/xifra-record-de-mes-de-41.000-alumnes

[92] https://vincles.omnium.cat/

contra les desigualtats socioeconòmiques per origen, com incorporar la pedagogia intercultural i antiracista en tots els centres i nivells educatius, més enllà del percentatge d'alumnes estrangers, ja que l'alumnat autòcton també és i serà d'orígens diversos. Fora bo que aquest procés es desenvolupés sobre la base de potenciar i fer valdre les experiències i coneixements adquirits per la comunitat educativa (centres, famílies, administracions, entitats) catalana a les darreres dècades.

06

Conclusions

La dinàmica migratòria i de refugi de Catalunya durant l'any 2025 va ser de consolidació estructural de les diversitats i de continuïtat en la transició permanent que comporten els moviments migratoris. Diem de transició perquè l'any 2025 es van preparar dos fets claus que esdevindrien l'any 2026: **el procés extraordinari de regularització i l'entrada en vigor del Pacte Europeu de Migracions i Asil (PEMA)**. Esdeveniments que seran analitzats en el següent informe.

Per això és important saber on estàvem el 2025 per entendre el que vindrà després.

En aquest capítol final relligarem els principals continguts dels apartats anteriors per a presentar una instantània tan inclusiva com sigui possible.

El camí comença amb el marc legal de les migracions internacionals. La governança de les migracions i del refugi es basa en un ampli marc legal internacional, europeu, estatal, autonòmic i local que defineix els drets de les persones migrades i refugiades, com també les competències de les administracions públiques.

- El principal referent és la **Declaració Universal dels Drets Humans** (1948), que reconeix el dret a migrar i a cercar asil en cas de persecució. Tot i això, els estats no tenen l'obligació d'admetre les persones migrants, fet que limita l'exercici efectiu d'aquests drets. També continua pendent el reconeixement jurídic de les persones desplaçades pel canvi climàtic o altres motius com no especificats.

- A escala europea, el Pacte Europeu sobre Migracions i Asil, que entrarà en vigor el 2026, reforça el control de fronteres, accelera els procediments d'asil i estableix nous mecanismes de repartiment de responsabilitats entre els estats membres. Aquest model és considerat més restrictiu i ha impulsat reformes legislatives als diferents països.

- Pel que fa a l'estat espanyol, la Constitució i la Llei d'Estrangeria estableixen els drets de les persones estrangeres i promouen la seva inclusió social, lingüística i laboral.

- A Catalunya, aquest marc es desenvolupa amb la Llei d'acollida de 2010, el Pacte Nacional per a la Immigració i la Llei d'Igualtat de Tracte i No-discriminació (2020), que reforcen els serveis d'acollida, la igualtat d'oportunitats i la lluita contra el racisme i la discriminació.

- Pel que fa a l'àmbit local, els ajuntaments tenen un paper fonamental, especialment mitjançant l'empadronament, que és la porta d'accés als drets bàsics i als serveis públics, però fem èmfasi que no tots ho garanteixen.

Finalment, és important remarcar que la reforma del Reglament d'Estrangeria de 2025 introdueix noves vies de

regularització, però també endureix les condicions per a moltes persones sol·licitants d'asil, especialment aquelles amb una resolució denegatòria, que poden quedar durant anys en situació d'irregularitat i elevada vulnerabilitat.

Aquest context evidencia la necessitat de polítiques més garantistes i coordinades que assegurin la protecció dels drets humans i una gestió eficaç dels processos migratoris, ja que les establertes fins ara no van en la línia de defensa dels drets humans de les persones migrades i refugiades.

El segon capítol se centra en les perspectives demogràfiques "Ens situem: Catalunya i les migracions".

L'any 2025 Catalunya va superar els 8,1 milions d'habitants, dels quals 1,52 milions eren de nacionalitat estrangera (18,7% de la població). Aquest creixement demogràfic s'explica gairebé íntegrament per les migracions internacionals, que també han fet augmentar la població nascuda a l'estranger fins als 2,04 milions de persones (25% del total).

Aquesta diferència entre nacionalitat i lloc de naixement respon principalment als processos de nacionalització, fet que converteix el lloc de naixement en un indicador més adequat per analitzar la diversitat de la societat catalana.

La població d'origen internacional es distribueix arreu del territori, amb una presència especialment elevada a Girona, Lleida i Tarragona, com en determinades comarques i municipis vinculats a activitats agrícoles, industrials o turístiques.

Catalunya és avui una societat profundament connectada amb el món, amb residents procedents de més de 186 nacionalitats.

Les comunitats més nombroses són les del Marroc, Colòmbia, Itàlia, Romania i la Xina, encara que en els darrers anys han crescut especialment els fluxos procedents d'Amèrica Llatina.

Les migracions també han contribuït a rejovenir l'estructura demogràfica. La població estrangera és majoritàriament jove i en edat de treballar, amb una edat mitjana de 33 anys davant dels 43,7 del conjunt de la població catalana. A més, gairebé la meitat dels naixements a Catalunya corresponen a mares nascudes a l'estranger, fet que contribueix a compensar la baixa natalitat i l'envelliment de la població. Paral·lelament, Catalunya continua sent també un país d'emigració, amb més de 406.000 catalans residents a l'estranger.

En conjunt, les dades confirmen que les migracions constitueixen un fenomen estructural que ha definit el passat, defineix el present i el futur de Catalunya. Els principals reptes impliquen garantir la cohesió social, adaptar els serveis públics i gestionar una societat

cada vegada més diversa des del punt de vista demogràfic, cultural, confessional i religiós, i lingüístic. Seguidament, la ruta s'atura en un dels àmbits propis de l'informe la situació de les persones asilades i refugiades. No oblidem que les polítiques d'asil i refugi són un indicador del nivell de democràcia i de l'estat de dret d'un país. Més encara un període històric d'augment de les persones refugiades i sol·licitants d'asil. En el cas de l'estat espanyol les valoracions no són molt positives. L'any 2025 es van formalitzar a Espanya 144.396 sol·licituds de protecció internacional, un 13,7% menys que el 2024, tot i que l'Estat continua sent el tercer receptor d'asil de la Unió Europea, després d'Alemanya i França. La reducció s'explica pel descens d'arribades, però els conflictes armats, la inestabilitat política i els efectes del canvi climàtic continuen provocant desplaçaments forçosos. De fet, el 2025 es va registrar el nombre més alt de conflictes de l'última dècada, amb 40 guerres actives. Tot i que encara no existeix un reconeixement legal internacional del refugiat climàtic, la pressió d'organismes internacionals i alguns precedents apunten cap a un futur reconeixement.

Les principals nacionalitats sol·licitants van ser Veneçuela (85.413), Mali (16.004) i Colòmbia (14.524), fet que reflecteix tant la crisi humanitària a Amèrica Llatina com els conflictes del Sahel. La majoria de peticions es van presentar dins del territori espanyol, mentre que Madrid, Andalusia i Catalunya van concentrar més de la meitat de les sol·licituds. A Catalunya es van registrar 17.206 sol·licituds d'asil, principalment a la demarcació de Barcelona.

L'Oficina d'Asil i Refugi de l'Estat espanyol va resoldre 160.951 expedients, una xifra rècord que va permetre reduir part del retard acumulat d'anys anteriors. Es van concedir 7.838 estatuts de refugiat, 10.103 proteccions subsidiàries i més de 57.000 autoritzacions de residència per raons humanitàries, sobretot a ciutadans veneçolans. Tot i això, la taxa de reconeixement de protecció internacional continua per sota de la mitjana europea.

El perfil majoritari de les persones sol·licitants és el de persones joves: més de la meitat tenen entre 18 i 34 anys, i gairebé un 18% són menors d'edat.

Les dones representen el 41% de les sol·licituds i moltes demanen protecció per motius de violència de gènere, persecució o tràfic d'éssers humans. També augmenta la importància de nous perfils, com les persones perseguides per la seva orientació sexual o identitat de gènere, en un context internacional de retrocessos dels drets LGTBIQ+ en diversos països.

Finalment, el sistema d'asil espanyol continua afrontant importants reptes administratius, amb més de 200.000 expedients pendents entre admissió i resolució. Això evidencia la

necessitat de reforçar els recursos, agilitzar els procediments i millorar la coordinació entre administracions per garantir una protecció efectiva a les persones refugiades.

I com un dels factors que més influeix en el procés d'inclusió de les persones migrades i de les refugiades el quart apartat és l'anàlisi de la situació laboral de les persones estrangeres que viuen a Catalunya.

Les persones migrades continuen sent un element clau per al funcionament del mercat laboral català i espanyol. L'any 2025 representaven el 21,5% de la població activa a Catalunya, una proporció superior al seu pes demogràfic, fet que evidencia una elevada participació laboral. L'ocupació estrangera ha crescut de manera sostinguda durant la darrera dècada, especialment entre la població extracomunitària, i ha estat determinant en la creació de nous llocs de treball i en el manteniment del dinamisme econòmic.

La població treballadora estrangera es concentra principalment a l'àrea metropolitana de Barcelona i en territoris amb una intensa activitat agrícola, turística o industrial, com Girona, Lleida i les Terres de l'Ebre. Tot i que continua tenint una presència destacada en sectors com l'agricultura, l'hostaleria, les cures i la construcció, cada vegada augmenta més la seva participació en activitats qualificades, com la sanitat, les tecnologies de la informació, les finances i els serveis professionals. També destaca el fort creixement de l'emprenedoria, amb un augment continu dels treballadors autònoms d'origen estranger.

Malgrat aquesta contribució, les persones migrades continuen afrontant desigualtats importants. Presenten una taxa d'atur superior a la de la població espanyola, salaris més baixos i nivells elevats de sobrequalificació, especialment entre les persones amb estudis superiors. Aquestes diferències responen tant a la concentració en sectors més precaris com a obstacles estructurals, com les dificultats de reconeixement de titulacions o la discriminació.

Finalment, una part de la població migrada continua ocupant llocs de treball dins de l'economia no registrada, especialment en el treball domèstic, les cures, l'agricultura i l'hostaleria. Els processos de regularització han contribuït a reduir aquesta situació i a incrementar les cotitzacions a la Seguretat Social, reforçant així la contribució de les persones migrades al desenvolupament econòmic i a la sostenibilitat del sistema de protecció social.

Per arribar-hi a l'etapa final, dedicada a un dels grans temes de país, l'educació, en la que el fet migratori i la diversitat de la població catalana són un component estructural central.

L'educació és un dret fonamental i un àmbit clau per garantir la igualtat

d'oportunitats en una societat catalana cada vegada més diversa.

Les migracions han transformat de manera estructural el sistema educatiu, on el curs 2023-2024 l'alumnat de nacionalitat estrangera representava prop del 18% de l'educació obligatòria. Tanmateix, la nacionalitat ja no reflecteix tota la diversitat existent, ja que molts infants i joves d'origen internacional han nascut a Catalunya o a l'Estat espanyol i tenen nacionalitat espanyola.

Les diversitats es concentren principalment als centres públics i presenta fortes diferències territorials. Malgrat els avenços en la reducció de la segregació escolar, especialment de l'alumnat d'origen estranger, continuen existint desigualtats derivades sobretot del nivell socioeconòmic de les famílies. La pobresa, els costos educatius i les dificultats d'accés a recursos condicionen les trajectòries acadèmiques, especialment en les etapes postobligatòries, on la presència d'alumnat estranger disminueix notablement.

Pel que fa a la formació, la població estrangera presenta un perfil molt divers, amb una elevada proporció tant de persones amb estudis superiors com de persones amb nivells educatius baixos. Malgrat això, una part important pateix sobrequalificació laboral, fet que representa una pèrdua de talent per al conjunt de la societat. Paral·lelament, la diversitat lingüística -amb prop de 300 llengües presents a Catalunya- constitueix un actiu cultural i econòmic que cal incorporar a les polítiques educatives des d'una perspectiva intercultural i antiracista.

Les diversitats estan present en totes les etapes educatives, incloses la universitat, la formació de persones adultes i l'aprenentatge del català, on la major part de l'alumnat és d'origen estranger. Les dades posen de manifest la necessitat d'avançar cap a un model educatiu que, més enllà de gestionar les diversitats, promogui la inclusió, l'equitat i la igualtat d'oportunitats, combatent les desigualtats socials i desmuntant estereotips que associen erròniament la immigració amb el fracàs escolar.

L'anàlisi de les dades demostra que les dinàmiques migratòries formen part i conformen l'alumnat en totes les etapes i sectors educatius catalans. Aquesta dimensió estructural obliga a fer que les polítiques educatives incorporin la centralitat de les diversitats de l'alumnat i el paper de les dinàmiques migratòries en la vida educativa dels centres.

És a dir:

- Passar de centrar-se bàsicament en la gestió quantitativa i fer créixer la dimensió qualitativa,
- Passar de la gestió a la governança.
- Centrar-se en com lluitar contra les desigualtats socioeconòmiques per origen, en com incorporar la

pedagogia intercultural i antiracista en tots els centres i nivells educatius, més enllà del percentatge d'alumnat estranger, ja que l'alumnat autòcton també és i serà d'orígens diversos.

Fóra bo que aquest procés es desenvolupés sobre la base de potenciar i fer valdre les experiències i coneixements adquirits per la comunitat educativa (centres, famílies, administracions, entitats) catalana a les darreres dècades.

Els diferents apartats de l'informe ens mostren que les desigualtats es mantenen i els riscos de fragmentació social també, factors que afavoreixen les discriminacions i dificulten la convivència en diversitat.

En tots els àmbits analitzats es confirma la dimensió estructural del fet migratori, el que porta a proposar que el debat sobre migracions no pot ser només quantitatiu i mercantilista, amb preguntes sobre "quants immigrants pot assumir la societat catalana?".

Cal centrar-se en la dimensió humana, familiar, comunitària, més inclusiva per a tothom, per les persones que arriben i les que ja hi eren.

Volem agrair de tot cor el suport permanent de l'equip de la Fundació ACSAR i de totes les institucions i persones que han generat les fonts de dades que han participat en l'elaboració de l'**Informe sobre l'estat de la immigració a Catalunya el 2025.**

INFORME ANUAL 2025

L'estat de les migracions a Catalunya

ACSAR
Fundació

En col·laboració amb:

ACONPAZ

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya

ACCD Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament